Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.

№ 195 (7. 284) 1990 йил 28 август, сешанба

Баҳоси 3 тийин.

Қисқа сатрларда

⊙ **Тошкент тўқимачилик комбинатида ёш тўқувчи Лазокат Зулфиқорова ўз касбининг энг яхши устаси деб топилди.** У план-топшириқларини муттасил ошириб бажаради, сурпларни фақат аъло сифат билан тайёрлайди. Л. Зулфиқорова дастгоҳлар кўп зонада ишлайди ва уларни мустақил созлайди. Натижада дақиқаларни тежаб, шу орқали пландан ташқари минглаб метр газлама ишлаб чиқаради. Яқинда ёш тўқувчи ҳаётида муҳим воқеа юз берди: у коммунист бўлди.

⊙ **Тошкент чарм-мўйна заводида меҳнат шароити яхшиланди.** Бу ерда ишлаб чиқаришдаги ҳавони тозалаш қурилмаси ишга туширилди. Бу — корхонани реконструкциялашнинг биринчи босқичидир. Тез орада «Узпромвентиляция» тресги саломатликка энг кўп зарар етказадиган мўйна цехидаги ҳавони чангдан тозалаш бутун системасини созлашга киришади. Бу системани ўрнатиш корхонага 112 минг сўмга тушади. Лекин бу ерда ходимларга нормал меҳнат шароитлари яратиб бериш учун маблағни аяшмайди.

⊙ **«Фотон» бирлашмасининг цехларидан бирида ўқув участкаси жиҳозланди.** Бу ерда Тошкентдаги 39-ҳунар-техника билим юрти талабалари ишчи касбларини ўрганишмоқда.

(ЎзТАГ).

Муҳарриримиз номи—маърифат масканига

ЎЗБЕК совет адабиёти ва журналистикасининг кўзга кўринган намояндаларидан бири Саъдулла Кароматов заҳматкаш қалб ва қалам соҳиби эди. У Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитетининг ўзбек адабий мусиқа редакциясида, «Қизил Ўзбекистон», «Ўзбекистон маданияти» рўзномаларида баракали меҳнат қилди. 1966 йилда Тошкент зилзиласи рўй берган пайтда жумҳурият пойтахти учун зарур бўлган «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» рўзномаларининг нашр этилишида жуда катта жонбозлик кўрсатди ва ўзининг бутун бой тажрибасини ана шу ишга сарфлади. Узоқ йиллар мобайнида бу рўзномаларнинг бош муҳаррири лавозимида меҳнат қилди. Айни пайтда катта ҳаёт тажрибасидан келиб чиқиб, ҳужжатли қисса ва очерклар тўпламларини яратди. Бу ишлар унинг йирик асарлар ижод қилишига ҳам катта илҳом берди. Натижада адибнинг «Эътиқод» қиссаси китобхонлар томонидан зўр қизиқиш билан кутиб олинди. Шундан кейин у ўзининг «Олтин қум» ва «Сўнгги бархан» романларини ижод қилди. Бундан ташқари жаҳон ва совет адабиётининг кўзга кўринган ёзувчилари асарларини ўзбек тилига ағдарди.

Жўшқин қалб соҳибини барча ижодкорлар, қаламкашлар истеъдодли инсон ва ёшларнинг чинакам мураббийси, деб биладилар.

СССР Ёзувчилар ва Журналистлар уюшмаларининг аъзоси, истеъдодли адибнинг номини абадийлаштириш мақсадида Бухоро шаҳар Совети ижроия комитетига мурожаат қилинган эди. У ердан жавоб хати олинди. Бу хатда маълум қилинишича, Бухоро шаҳар тарихий атама номлар қўмитаси кўп сонли китобхонларнинг илтимосларини инобатга олиб, қадимий шаҳардаги кутубхоналардан бирига Саъдулла Кароматов номини беришга қарор қилди.

Шу муносабат билан биз Бухоро шаҳар Совети ижроия комитети билан телефон орқали боғландик. Шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Убайдулла Носиров қуйидагиларни гапириб берди:

— Бухоро шаҳри ва вилояти китобхонлари ёзувчи Саъдулла Кароматовнинг асарларини севиб ўқийдилар. У Бухоро шаҳрида туғилган ва дастлабки таълимни шу ерда олган. Ўзининг қатор мақолаларида қадимий шаҳар ободончилиги ва унинг кўҳна обидалари эъзозлаб сақланиши учун фидойилик билдирган.

Маърифат масканига адибнинг номи берилиши айни муддао бўлди. Энди ёзувчи ҳаёти ва ижодига бағишланган тадбирлар ўтказилади.

Абдулла ПЎЛАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» рўзномасининг мухбири — махсус «Тошкент оқшоми» учун.

•Янгиликлар •Воқеалар •Хушхабарлар

Тежамкорлар ҳиммати

⊙ **ЎРТА Осиё темир йўли бошқармасига қарашли Тошкент тепловоз депосида қарийб 700 дан ортиқ тажрибали, моҳир, тежамкор машинистлар фаол меҳнат қилишмоқда.**

Депо ҳаракат бўлими бошлиғи, машинист-инструктор Ҳамидулла Пигаев билан учрашиб суҳбатлашганимизда қуйидагиларни айтди:

— Оғир юк ташувчи тепловозларни моҳирона бошқариб келаётган Маҳмуджон Очилов, Талъат Орифхўжаев, Аликарим Каримов, Қобил Мирхўжаев, Дилмурод Тошмуродовларнинг номларини фахр билан тилга олсак арзийди. Чунки А. Каримов ўтган 8 ойда 1437 килограмм тепловоз ёқилғиси, Қ. Мирхўжаев 5896 киловатт-соат электр қувватини тежашга эришди. Бу иккита пассажир составларини бошқариш имконини беради. Д. Тошмуродов 4574 килограмм ёқилғи тежашга муваффақ бўлди. Иши билан сўзи бир машинистлар шу кунларда декабрь ойи ҳисобига ишлашмоқда.

Ўқув йилига тахт

⊙ **КУЙБИШЕВ ноҳиясидаги Шукур Бурҳонов номли 222-мактабда таъмирлаш ишлари муваффақиятли адо этилиб, барча синф хоналари, кутубхона, спорт зали, ошхона ҳамда турли тўгарак машғулотлари ўтказиладиган хоналар янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилди.**

Мактаб ҳудудлари тўсиқлар билан беркитилди. Канал қувурлари эса қайтадан янгиланди. Бу ишларни амалга ошириш учун 220 минг сўм пул сарфланди. Илгари 120 ўринга эга бўлган мактаб ошхонаси яна 80 ўринга кўпайтирилди.

— Бу йил ҳар йилгидан ҳам мактабимизда таъмирлаш ишлари сифатли бажарилди, ушбу ўқув йилида ўқитувчилар учун миллий анъаналаримизга хос бўлган дам олиш хонаси барпо этилди, — деди мактабнинг илмий бўлим мудири Эгамберди Ҳусанов.

Уй-жой қурилиши—«Оқшом» назоратида

«Себзор» кошоналари ва унинг муаммолари

АТИГИ бир неча йил муқаддам бу ерларда чала бузилган уйлар, пастқам ва деворлари нураган эски бинолар, қалашиб ётган темир-бетон плита ва ҳар хил қурилиш материалларига кўзингиз тушиб, шу даҳага ҳам сон кирармикин, деган фикр беихтиёр хаёлингиздан ўтарди. Бир йил ичида шаҳарнинг бу қадимий бўлаги ўзгача манзара кашф этди. Эндиликда кўркам ва салобатли биноларни кўриб кўнгил яйрайди. Айниқса, даҳа ёнбағридан ер ости йўлининг ўтиши ҳамиша тирбанд бўлиб ётадиган кўчаларда қатновни кескин яхшилади. Бунга шоҳкўча шаклини олаётган Ойбек номли қатнов йўлининг икки томонлама ҳаракати изга солингач, шу ердаги аҳоли учун қулайликлар янада яхшиланди.

Ойбек кўчаси Себзор даҳасининг энг йирик ҳаракат томирларидан биридир. Унинг чап томонида кўп қаватли бинолар билан бир қаторда маиший хизмат марказлари, поликлиника, алоқа уйи, аптека, маориф шохобчалари ҳам тезда қад ростлади. Энди кўчанинг ўнг қирғоғида қурилиш ишлари илдам суръатларда олиб борилмоқда. 2-уйсозлик комбинатининг бошқарма ва бўлинмалари бу ердаги «Марказ — 15» мавзеида тўққиз қаватли иккинчи бинони ҳам қуриб туғаллаш арафасида туришибди. Ҳозир мавзедаги 1-уйнинг бир қисмига хонадонлар аллақачон кўчиб киришди. Шу кўчадаги 2-уй эса бугун-эрта ўз эгаларига топширилади.

Бу ерда пардозлаш ишларини олиб бораётган 2-бошқарманинг участка бошлиғи Ю. Ҳ. Шарипов билан суҳбатлашдик:

— 1-уйнинг чалароқ ва кечикиброқ топширилаётганига ажабланаяпсизми? Ўзини оқлаяпти, деб ўйламанг, ростини айтаман. Маълумки, бизнинг участкамиз ходимлари асосан пардозлаш ишлари, жумладан, хоналарни пол қилиш, бўяш, оқлаш, бинонинг сиртқи қисмига чирой бериш каби вазифаларни бажаради. Бу борада Шаҳоб Шаҳобиддинов, Вера Арчимаева бошлиқ бўёқчилар ва Геннадий Свечников раҳбар бўлган дурадгорлар бригадалари, нафсиламбирини айтганда, виждонан ишлашаяпти. Ҳар бир бригада битта йўлак (подъезд)ни олиб, уни ниҳоясига етказади, махсус сифат комиссияси уни қабул қилиб олади, сифатсиз иш маошга жиддий таъсир қилади. Шунинг учун сифат — ҳақ тўлашнинг асосий шарти сифатида қабул қилинган. Ҳозир айрим пардозловчиларимиз, масалан, Марям Шаганова, Асрол Аҳмедов, Надежда Лисьева, Лида Сунагатова, Расима Пуховалар ойига 350—400 сўмга етказиб ҳақ олишаяпти.

— Шундай экан, қурилишдаги сусткашликнинг боиси нимада?

— Бунинг сабаблари кўп, — деди Юрий Ҳакимович чуқур тин олиб, — энг аввало, қурувчилар учун етарли шарт-шароитлар йўқ. Ишчи ошхонасига ўт тушиб куйиб кетгандан кейин кунимиз ширкатчиларга қолди. Таомларнинг нархи қиммат: 3—4 сўмга аранг қорин тўяди. Оқибатда кўпгина ишчиларимиз тушликда уйга қатнаб, қанчадан-қанча вақтларини бекорга сарфлашаяпти.

Буниси ҳали ҳолва. Энг ташвишли муаммо шундаки, электр қуввати таъминотида тез-тез узилишлар бўлиб турады. Натижада пайвандчилар топшириқни ўз муддатларида адо этишолмаяпти. Бу ҳол эса бизнинг пардозлаш ишларимизга ҳам салбий таъсир кўрсатаяпти. Ахир, биз эстафетани пайвандчилардан қабул қилиб оламизку. Уларнинг иши чўзилгач, кўп ҳолларда биз бекор ўтиришга мажбур бўлиб қоламиз.

Суҳбатга пардозлаш ишлари бошқармасининг шу қурилишдаги прорабы Муроджон Расулов аралашди.

— Биз йирик панелли уйсозлик заводи фаолиятидан мамнун эмасмиз, — деди у, — ёғоч материаллари етишмагач, кўп уйларнинг полларини цементлаб, унинг устидан линолеум ётқизаяпмиз. Ана шу цемент ҳам вақтида етказиб берилмаётир...

— Дарҳақиқат, Муроджон ҳақ гапни айтди, — деди участка бошлиғи гапни илиб. — Чиндан ҳам ёғоч танқислиги ишнинг белига тепмоқда. Ойна ромлари, пол ва эшик учун ёғоч кераккy, ахир. Аммо ана шу материал камчил бўлгани учун ҳам кўпгина иморатлар вақтида топширилмаяпти. Биз тегишли ташкилотларга мурожаат қилиб, металлга эҳтиёжимиз катталигидан зорланган эдик. Бироқ Урал металлсозларининг шаҳримиз билан тузган шартнома шартлари бажарилмаётганлиги, оқибатда бинокорлар учун сув ва ҳаводай зарур бўлган металл ускуналари вақтида етказиб берилмаётгани асосий важ қилиб кўрсатилди.

— Ёғоч ва металлнинг ўрнини босадиган бошқа бирор жисм йўқми?

Бу саволимизга бўёқчилар бригадаси бошлиғи Вера Павловна Арчимаева жавоб қилди.

— Бор, — деди у, — ёғоч ўрнида уйнинг баъзи жиҳозлари учун пластмассадан фойдаланиш мумкин. Шу буюмни тайёрлайдиган иккита линия ускуналари ҳанузгача ишлатилмасдан чангга беланиб ётибди. Маъмурият эса бу механизмларни, афтидан, бутунлай эсдан чиқариб қўйганга ўхшайди...

Бу оҳу фиғонлар фақат пардозловчиларга хосми, деб ўйласак, ишни ниҳоясига етказувчи бош пудратчилар муаммолари ҳам уларникидан қолишмас экан. Аслида 60-қурилиш бошқармаси бино топширилиши арафасида энг сўнгги ишларни, яъни иситиш, канализация, водопровод, телефон тармоқларини ўтказиш, иморат атрофларини қурилиш чиқиндиларидан тозалаб, тартибга келтириш ва ниҳоят уй эгаларига уйлар эшикларини очиб беришдек муҳим вазифаларни бажаради.

— Бироқ, — дейди бошқарма иш бошиси А. А. Вавилов. — Октябрь район ижроия комитети бизга кенг иш фронтини яратиб беролмаяпти. Бошқачароқ қилиб айтганда бузиладиган уйлар ҳудудидаги хонадонларни кўчириш масаласини ниҳоятда пайсалга солишаяпти. Худди ана шунинг учун ҳам қурилиш ишлари суръати ниҳоятда суст. Бунинг устига аллақайси ширкатга қарашли пуллик машина гаражлари, таъмир устахоналарини кўчириш масаласи билан жиддийроқ шуғулланилмаётганлиги туфайли ҳам Ойбек кўчаси ҳаракатнинг энг хавфли жойига айланиб қолган. Бу ҳол қурувчиларимизнинг ишига ҳам жиддий халақит бермоқда...

Мана, кўриниб турибдики, пойтахтнинг энг қадимий даҳаси бўлмиш Себзордаги ажиб кошоналар ана шу хилда ниҳоятда қийинчиликлар билан қад кўтараяпти. Муаммолар жуда кўп, уларнинг анчасини биз ҳали тилга олганимиз йўқ. Хўш, булар мутасадди ташкилотларга маълуммикин?

А. НУРИМОВ.

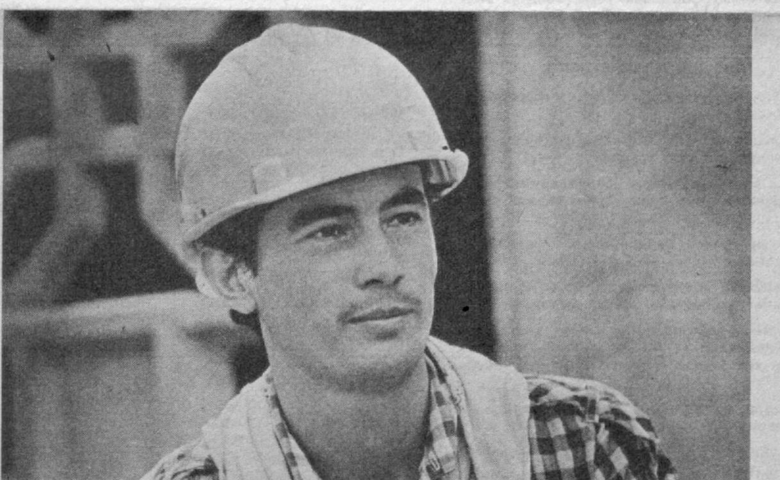

● **СУРАТЛАРДА: 2-уйсозлик комбинати 4-монтаж бошқармасининг устаси Ўрозбой Ражабов (юқорида) ва монтажчиси Ўрозбой Эшмоновлар.**

Т. Каримов суратлари.

Бевосита мулоқот

Жамоат транспортидаги аҳвол ўзгарадими? 30 август куни соат 19.10 да Ўзбекистон телевидениесининг II программаси орқали эфирга чиқадиган кўрсатув шундай номланган. Ҳақиқатан ҳам автобус, трамвай, троллейбус ҳамда маршрутли таксиларнинг иши яхшиланадими? Бу савол кўпчилик тошкентликларни жиддий ташвишлантирмоқда.

«Тошкент» студияси ижодий ходимлари ҳамшаҳарларнинг шикоят, таклиф ва истакларини ҳисобга олиб, «Ташпассавтотранс» бирлашмаси ҳамда Метрополитен бошқармаси раҳбарлари билан ойнаи жаҳон орқали бевосита мулоқот ташкил этдилар.

Кўрсатув вақтида сиз, азиз тошкентликлар жамоат автотранспорти билан боғлиқ ўзингизни қизиқтирган саволлар билан
41-00-01; 41-01-62;
41-92-76; 41-92-86;
рақамли телефонларга қўнғироқ қилиб сўрашингиз мумкин. Мутасадди ўртоқлар саволларингизга жавоб беришади, таклиф ва истакларингизни қабул қилишади.

Муддатидан илгари

⊙ **СЕРГЕЛИ районидаги шина-ремонти заводида ўн иккинчи беш йилликнинг сўнгги йилини муддатидан олдин якунлаш учун авж олдирилган мусобақада Н. Фозилов бошчилик қилаётган бригада пешқадамликка эришди.**

БУГУН мазкур бригада жамоаси ўн иккинчи беш йилликнинг сўнгги йили топшириқларини муддатидан олдин бажарди. Улар 84 минг дона шинани сифатли қайта тиклашди.

Биттага кўпайди

⊙ **БУГУН Ўрта Осиё электр аппаратлар ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли халқ истеъмоли буюмлари тайёрлаш цехи яна биттага кўпайди.** Сергели районида ташкил этилган бу цех электр иситиш, уй-рўзғор буюмлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган.

— Энди истеъмол буюмлар тайёрлаш кўлами ортиб, маҳсулот турлари ҳам кўпайди, — дейди истеъмол буюмлар муҳандиси В. Седов.

Йўловчилар хизматида

⊙ **ТОШКЕНТ трамвай-троллейбус бошқармаси жамоаси ҳар ойда миллион йўловчига хизмат кўрсатиб, уларнинг манзилини яқин қилаяпти.** Бошқарма жамоаси бунинг учун ҳар бир имкониятдан фойдаланмоқда.

БУГУН бошқарма вакиллари Саратов вагонсозлик заводидан 13 та троллейбус ва 10 та трамвай олиб келишди.

Бу машиналар ҳозир бир қатор янги йўналишларда синов ҳаракатида бўлмоқда.

Илк марта

⊙ **ҒАФУР ҒУЛОМ нашриёти жамоаси кенг китобхонлар оммасига «Бобурнома»ни мукаммаллаштирилган ҳолда чоп этди.** Унда турли сабаблар билан йўқолган саҳифалар ўрни муаллифлар изоҳлари билан тўлдирилган. Энг асосийси илк мартаба Бобурийлар шажараси берилган.

Китоб юқори босма қоғозда 100 минг нусхада чоп этилди.

Савдо дўкони

⊙ **ПОЙТАХТИМИЗНИНГ Пушкин кўчасида икки бўлимдан иборат 60 квадрат метр савдо залига эга бўлган янги савдо дўкони иш бошлади.**

Бу ерда асосан ширкат маҳсулотлари, якка тартибда бажарилган тайёр буюмлар, кенг истеъмол молларини харид қилиш мумкин.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети мажлисидан

Шаҳар ўзини қандай муҳофаза қилиши керак?

«МУВАҚҚАТ НИЗОМ» ЛОЙИҲАСИ МУҲОКАМАСИГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг мажлисида шаҳар кўчаларида транспорт ҳайдовчилари интизомининг аҳволи тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Шу масала юзасидан, Йўл ҳаракати қоидаларининг айрим бандларини бузганлик учун маъмурий қонунларнинг мукаммал эмаслиги ҳақидаги ахборот билан Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси Давлат автомобиль инспекцияси бошлиғининг ўринбосари З. А. Сочавский сўзга чиқди.

Шаҳарда транспорт фалокатлари билан, транспорт воситалари ёрдамида содир этилаётган жиноятлар билан боғлиқ мураккаб вазият вужудга келган. Шу йилнинг етти ойи мобайнида йўл-транспорт ҳодисаларининг сони 30 фоизга ўсди, автотранспортни олиб қочиш кескин кўпайди. Вақтни бой бермай изма-из автотранспорт олиб қочувчиларни ушлаш самарадорлиги ҳали ҳам паст. Етти ой мобайнида «изма-из» бориб 149 нафар транспортни олиб қочган шахс ушланди, бу транспортни олиб қочган жами сонининг 9 фоизини ташкил этади. Ҳайдовчилар ўртасида Йўл ҳаракати қоидаларини қасддан бузувчилар, транспортнинг номер белгиларини олиб қўйиб ҳайдовчилар кўпайди. Етти ой мобайнида номер белгисини ечиб қўйган ва Қоидаларни қўпол бузган 9 мингга яқин ҳайдовчи аниқланди.

Номери йўқ машиналарнинг ҳайдовчилари тўхтатилганда ўзларини қўпол тутишади, милиция ходимлари билан тортишишади. СССР Олий Совети Президиумининг 1989 йил 6 февралдаги Фармонида шу хилдаги қилмишлар учун жазо чораларини кўзда тутувчи моддалар бўлмаганлиги учун ана шундай ҳайдовчиларга нисбатан самарали чора-тадбирларни кўриб бўлмаяпти. Оғзаки огоҳлантириш эса ўз самарасини бермаяпти.

Бош кийимларини, тилла занжирларни, ҳамёнларни юлқиб олиб қочиш ҳолларининг аксарияти номерсиз автомобилларда, мотоциклларда содир этилаётганлиги маълум. Номерсиз транспорт ҳайдовчилар автобусларда, трамвайларда, чўнтак кесувчи киссавурларни яширишади, йўл жиноятларини содир этиб, ғойиб бўлишади. Масалан, 15 август куни соат 14 дан 20 минут ўтганда Собир Раҳимов районидаги Бобожонов кўчасида номерсиз ВАЗ—2101 автомобили аёл кишини уриб кетди, жабрланган фалокат содир бўлган ерда ҳалок бўлди. Ҳайдовчи эса қочиб кетди, у шу вақтгача топилмади. Бундай жиноятлар кам эмас. Уларни очиш учун милициянинг каттагина кучлари ва воситалари сафарбар этилади.

Қонунларда ҳайдовчиларнинг 5727-83 давлат стандартини бузиб ним қора ва нурни қайтарувчи ойналар ўрнатилган автомобилни бошқарганликлари учун жавобгарлик кўзда тутилмаган. Шу йилнинг етти ойи мобайнида 7608 та ана шундай автомобиллар аниқланди. Автомобилларда «мусиқавий» ва «сиренали» сигналлардан фойдаланилаётганлиги муносабати билан аҳолидан давлат Автомобиль инспекцияси номига кўплаб эътирозлар келиб турибди. Бунинг учун ҳам маъмурий жазо чоралари кўзда тутилмаган.

Атмосферанинг булғанишига чиқинди газларида зарарли моддалар ҳаддан ташқари кўп бўлган автомобиллар салмоқли «ҳисса» қўшаётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Ўтган етти ой мобайнида ана шундай автомобиллардан 12 мингтаси ушланди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 42 фоиз кўп.

Амалдаги маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Қонунда ҳайдовчиларни тегишли ҳужжатларсиз транспортни бошқарганликлари учун жазолашга етарли аҳамият берилмаган. Натижада у ёки бу ҳодисаларни талқин этишда вужудга келган масалаларни ойдинлаштириш учун кўп вақт кетади.

Шаҳар кўчаларидаги аҳволнинг муҳокамаси ғоятда қизғин ўтди. Сўзга чиққан нотиқлар мазкур муаммо энг етилган муаммолардан бири деб уқтирдилар, амалдаги Қонундаги камчиликларни Ўзбекистон пойтахти учун тегишли низом қабул қилиб тўлдириш лозим деб таъкидладилар, йўл интизомини бузганлиги учун қаттиқ жазо чоралари кўзда тутилган Челябинск, Болтиқбўйи шаҳарлари ва бошқа шаҳарлар маъмуриятларининг қарорларидан ишончли далилларни келтирдилар. Нотиқларнинг аксарияти ушбу масалани шаҳар экологияси муҳофазасини яхшилашга доир бошқа барча масалалар билан биргаликда ҳал этиш лозим, деб таъкидладилар. Натижада Олмаотадан намуна олиб шаҳар Совети ижроия комитети ишлаб чиқаётган «Табиий муҳитни муҳофаза этиш Тошкент шаҳар жамғармасини ташкил этиш ва ундан фойдаланиш тартиби тўғрисида мувaққат низом»га турли қоида бузилишлари ва зарарли моддаларни чиқариш нормативларини бузганлиги учун ҳайдовчиларнинг масъулиятини ошириш ҳақидаги чора-тадбирларни киритишга, мазкур қоида лойиҳасини муҳокама қилиш учун Тошкентнинг «Оқшом» рўзномалари саҳифасида эълон қилишга қарор қилинди.

«Мувaққат низом» лойиҳаси рўзноманинг 2-саҳифасида эълон қилинмоқда. Низомга доир мулоҳазаларни «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» рўзномалари муҳарририятига (Ленинград кўчаси, 32-уй) ҳамда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг ободонлаштириш Бош бошқармасига (Пролетар кўчаси, 6-уй) йўллашингиз мумкин.

⊙ Янгиликлар билан У. МУҲАМЕДОВ, Э. АБДУРАҲМОНОВ, Д. ОБЛАЕВЛАР таништиришди.

ЛОЙИҲА

Табиий муҳитни муҳофаза этиш Тошкент шаҳар жамғармасини тузиш ва ундан фойдаланиш тартиби тўғрисида

МУВАҚҚАТ НИЗОМ

1. Табиий муҳитни муҳофаза этиш шаҳар жамғармаси халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ҳузурида тузилади, бундан кўзда тутилган мақсад СССР табиатни муҳофаза этиш давлат комитети, СССР Давлат план комитети ва СССР Молия министрлиги томонидан 1989 йил 14 июль куни ишлаб чиқилган «Табиатни муҳофаза этиш жамғармаларини тузиш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги муваққат типовой низомга» биноан хўжалик юритишнинг янги шароитида табиатни муҳофаза этиш фаолиятини бошқаришда маҳаллий Советларнинг имкониятларини кенгайтириш ва масъулиятини оширишдан иборатдир.

2. Табиий муҳитни муҳофаза этиш Тошкент шаҳар жамғармаси қуйидагилар эвазига тузилади:
— автотранспорт, кўчма ва муқим манбалар ҳавога зарарли моддаларни чиқариб юборишлари учун тўловлардан;

— шаҳар канализациясига зарарли моддаларни ялписига ташлаб юборганлик учун тўловлардан;

— табиий муҳитга зарарли моддаларни авария рўй берганда ва бирваракайига ташлаб юборганлик учун тўловлардан;

— хўжалик фаолияти ёки бошқа фаолият оқибатида табиатни муҳофаза этиш тўғрисидаги қонунлар бузилиб, шаҳар хўжалигига зарар етказилганлиги учун товон тариқасида ундириладиган маблағлардан;

— «Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги Ўзбекистон ССР кодекси»ни бузганлик учун айрим фуқаролар ва мансабдор шахслардан маъмурий йўл билан ва суд орқали ундириладиган жарималардан;

— экологик пул буюм лотереялари ўтказиш йўли билан тушган маблағлардан;

— корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, кооперативлар, жамоат ташкилотлари ва бошқа ташкилотлардан, шунингдек айрим фуқаролардан тушадиган ихтиёрий хайриялардан келадиган маблағлардан;

— давлат ва кооператив корхоналари, жамоат ташкилотларининг табиатни муҳофаза этиш ишларини маблағ билан таъминлаш учун қўшган ҳиссаларидан;

— ишлаб чиқариш чиқиндиларини жойлаштирганлик учун корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг тўловларидан.

3. Зарарли моддаларни чиқариб юборганлик ва атроф-муҳитга зарар етказганлик учун тўловлар мустаснosиз барча корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, кооперативлар, жамоат ташкилотлари ва бошқа ташкилотлардан, булар қайси идорага бўйсунишидан ва ихтиёрларидаги мулкнинг қайси формада бўлишидан қатъи назар ундирилади. Ушбу ташкилотлар Тошкент шаҳри ҳудудида жойлашган бўлса бас.

Корхоналар атроф-муҳитни булғайдиган моддаларни йўл қўйиб бўладиган миқдорда чиқариб юборганликлари учун тўлов жамоа фойдасидан ёки жамоанинг хўжалик ҳисобидаги даромадидан ажратилади. Табиатни муҳофаза этиш тўғрисидаги қонунчиликнинг бузилишига йўл қўйган ҳар бир фуқаро, ҳар бир мансабдор шахс, албатта, «Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги Ўзбекистон ССР кодекси»да кўзда тутилган миқдорда жарима тўлайдилар, шунингдек, бундай қонунбузарликларнинг оқибатларини бартараф этиш учун бўладиган харажатларнинг ўрнини қоплайдилар.

3. 1. Экологияни бузганлик учун тўловлар миқдорининг ҳисоб-китоби ва ушбу тўловларни ундириш табиатни муҳофаза этиш шаҳар комитети, ободонлаштириш Бош бошқармаси, ободонлаштириш район бошқармаси, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Ички ишлар бошқармаси давлат автоинспекцияси, шаҳар уй-жой бошқармаси, «Водоканал» тресги, район ижроия комитетларининг маъмурий комиссиялари, шаҳар санитария-эпидемиология станциялари, табиатни муҳофаза этиш жамоат инспекторлари, шунингдек, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қарори билан белгилаб қўйиладиган шахслар томонидан қуйида баён этиладиган методика ва вақтинчалик нормативлар асосида ундирилади.

Айни вақтда ҳавога зарарли ва булғайдиган моддаларни чиқариб юборганлик учун тўловлар миқдори (бу муҳим манбалар томонидан содир этилган эди) ушбу тўловлар табиатни муҳофаза этиш шаҳар комитети томонидан Ўзбекистон ССР табиатни муҳофаза этиш комитети, давлат план комитети ва Молия министрлигининг ишлаб чиқҳан методикаси асосида ундирилади.

3. 2. Иккинчи бандда кўрсатиб ўтилган маблағлар Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг бюджетга даҳлдор бўлмайдиган маблағлари юзасидан алоҳида жорий счётга ўтказилади, бу счёт Тошкент шаҳрининг уй-жой-ижтимоий банкида очилади.

3. 3. Табиий муҳитни муҳофаза этиш шаҳар жамғармаси маблағлари қуйидаги тадбирларни маблағ билан таъминлаш учун фойдаланилади:

— табиатни муҳофаза этиш объектларини қуриш, буларни техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлаш ва реконструкция қилиш ва капитал ремонт учун;

— кўкаламзорлаштириш, ободонлаштириш ва санитария жиҳатдан тозалаш учун;

— табиатни муҳофаза этиш учун мўлжалланган техника ва технология, мониторингнинг автоматлашган системалари ва бу системалар учун техникавий воситаларнинг янги турларини яратиш мақсадида лойиҳа-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишлари учун;

— атроф-муҳитни муҳофаза этишни таъминлаш юзасидан тармоқлараро мақсадларни кўзлаб илмий-тадқиқот ишлари ўтказиш учун;

— шаҳар ҳудудида табиатни муҳофаза этиш тўғрисидаги қонунлар бузилишининг салбий ижтимоий-иқтисодий оқибатларини олдини олиш ва келтирилган зиённинг ўрнини қоплаш учун тадбирлар бажариш (булар орасида кўкаламзорлаштириш, сув чиқариш, шовқин-суронни бартараф этиш ва бошқалар бор).

— ўқ каналлар ва тақсимловчи каналларни, шунингдек ариқларни сақлаш ва тиклаш ишлари учун;

— қўриқхоналарни, миллий боғларни ривожлантириш ҳамда табиат ёдгорликларини сақлаш ишлари учун;

— табиатни муҳофаза этиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, шаҳар ва район комплекс программаларини ишлаб чиқишга мўлжалланган ишлар учун;

— муқим ишламайдиган экспертлар томонидан лойиҳа олдидан дастлабки ҳужжатларни ва лойиҳа ҳужжатларини экологик экспертизадан ўтказиш учун;

— асбоблар ва ускуналар сотиб олиш учун;
— заиф корхоналарга экологик объектлар қурилишида ёрдам бериш учун;

— аҳолини экологик тарбиялаш ва таълим бериш учун тадбирларни, булар жумласига мутахассисларнинг малакасини ошириш, илмий-амалий, ўқув-методик ва оммавий табиатни муҳофаза этиш тадбирлари, хусусан ўзгартмалар, конкурслар, кўриклар ўтказиш, экологияга оид кўргазмали ташвиқот воситаларини безаш ҳам киради;

— табиатни муҳофаза этиш соҳасида халқаро ҳамкорлик юзасидан бўладиган тадбирларга.

4. Табиатни муҳофаза этиш шаҳар жамғармасининг маблағлари корхоналар табиатни муҳофаза этиш мақсадида, яъни тозалаш иншоотлари қуриш, чиқиндисиз технологияни жорий этиш ва бошқаларни қуриш мақсадида кўп маблағ сарфланаётган тадбирлар ўтказиш учун корхоналар банкдан олган бюджетларни қисман ёки батамом қоплаш учун ҳам сарфланиши мумкин. Шарт шуки, бундай ишларнинг зарур сифати ва бу ишлар бажарилаётганда белгилаб қўйилган муддатларга риоя қилиниши керак.

Табиатни муҳофаза қилиш шаҳар жамғармаси маблағларнинг ўн фоизигача (корхоналардан йўл қўйиш мумкин бўлган зарарли моддаларни чиқариб юборганлик ҳамда булғайдиган моддалар чиқиндиларини жойлаштирганлик учун ундириладиган маблағлар бундан мустаснодир), меҳнаткашларнинг соғлиғини тиклаш (агар уларнинг бетоблиги атроф-муҳитнинг булғаниши билан алоқадор бўлса) мақсадида соғлиқни сақлаш объектлари қуриш учун фойдаланилиши мумкин.

Мазкур жамғарма маблағларнинг беш фоизигача қайси идорага бўйсунишидан қатъи назар табиатни муҳофаза этиш ва ресурслардан тежабтергаб фойдаланиш бобида ижобий натижаларга эришган корхоналарнинг ишлаб чиқариш жамоалари ва айрим ходимларни мукофотлаш ва рағбатлантириш учун фойдаланилиши мумкин.

Ободонлаштириш ва санитария қоидаларини бузганлик учун райондаги хизматлар ундирган тўловларнинг 50 фоизига қадари район ижроия комитетларининг ихтиёрига юборилади.

Ана шундай маблағларнинг бир қисмидан районларнинг ҳудудларидаги ободонлаштириш учун, назорат қилиш ва санитария ҳолатини назорат қилиш учун махсус хизматни сақлаб туришга фойдаланишга ижозат берилсин.

4. 1. Табиатни муҳофаза этиш шаҳар комитетидан тушаётган жамғарманинг 15 фоизи ҳар ярим йилликда табиатни муҳофаза этиш жумҳурият жамғармасига ўтказилади.

4. 2. Табиий офатлар ва ҳодисаларнинг қисман олдини олиш ва оқибатини тугатиш учун, шунингдек, олдиндан аниқ айтиш мумкин бўлмаган ишларни бажариш учун ажратилаётган маблағларнинг эҳтиёт запасини яратиш мақсадида жамғарма доирасида мазкур жамғарма маблағларининг икки фоизи эҳтиёт қилиб асралиши мумкин.

4. 3. Табиатни муҳофаза этиш шаҳар жамғармаси маҳаллий жумҳурият ва Иттифоқ бюджетига ўтказиладиган солиқлар ва бошқа йиғимлар тўлашдан бутунлай озод қилинади.

4. 4. Жамғарманинг ҳисобот йилида фойдаланилмаган маблағлари олиб қўйилиши мумкин эмас. Бу маблағлар келгуси йилга ўтади ҳамда 3. 3. бандида кўзда тутилган мақсадларда сарфланади.

5. Мазкур низом талабларига суяниб харажат моддаларига кўра шаҳар жамғармаси резервлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг қарори асосида тақсимланади, бундай тақсимлашда шаҳар Совети ижроия комитети, табиатни муҳофаза қилиш шаҳар комитети давлат корхоналари, кооперативлар, жамоат ташкилотлари, шунингдек айрим фуқароларнинг таклифлари ҳисобга олинади.

6. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ҳар йили халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети сессиясида табиатни муҳофаза этиш шаҳар жамғармасига тушган маблағлар ва харажатлар тўғрисида ҳисоб беради.

ШАҲАР КАНАЛИЗАЦИЯСИГА ЯЛПИСИГА ОҚИЗИБ ЮБОРИЛГАН ЗАРАРЛИ МОДДАЛАР УЧУН ТЎЛОВЛАРНИ ҲИСОБЛАБ ЧИҚИШ МЕТОДИКАСИ

Булғайдиган моддалар йўл қўйиб бўладиган миқдорда канализацияга оқизиб юборилганлиги учун тўлов миқдори тозалаш иншоотлари ва канализация тармоқларини сақлаб туриш учун кетадиган ишлатиш харажатларига кўра белгиланади. Бу ҳолда ана шу иншоотлар ва тармоқлар шаҳар канализациясига ишлаб чиқаришнинг чиқинди сувларини қабул қилиш қоидаларида белгилаб қўйилган оқизиладиган моддалар лимити доирасига киритилган бўлиши лозим.

Барча моддалар учун лимит доирасидаги канализацияга оқизиладиган чиқиндилар коэффициентини ҳисобга олиб атроф-муҳитни булғаганлик учун корхонага белгиланган тўлов ҳисобга олинаётганда барча моддаларнинг умумий миқдори сифатида ҳисоблаб чиқилади. Мазкур коэффициенти булғайдиган модданинг нисбий хавфи кўрсаткичидир. Ушбу коэффициент, яъни 1-мазкур модда учун йўл қўйиб берилиши мумкин бўлган концентрацияга бўлиб аниқланади.

Корхонанинг планда кўзда тутилган тўлови миқдори (ҳавога булғовчи моддалар йўл қўйиб берилиши мумкин бўлган миқдорда чиқариб юборилганда) канализацияга ташланган барча моддалар умумий миқдорини йўл қўйиш мумкин бўлган зарарли моддаларни ташланганлик учун тўлов нормативига кўпайтириш йўли билан аниқланади.

Планда кўзда тутилган тўловдан корхоналарнинг сув ҳавзаларини муҳофаза этиш фаолиятида сарфланаётган капитал маблағлар айириб олинади.

Зарарли моддаларни лимит чегарасида ташлаганлик учун амалий тўлов миқдори булғайдиган моддаларни амалда ташлаганлик миқдорини ҳисобга олиб белгиланади. Бу ҳолда амалдаги миқдор лимит доирасидаги миқдордан кам бўлиши керак

Лимит миқдорининг амалдаги миқдорга нисбати тарзида махсус коэффициент жорий этилади. Бу махсус коэффициент сув ҳавзаларини муҳофаза этиш фаолиятига сарфланган капитал маблағларни айириб олишда ҳисобга олинади.

Мабодо, ҳақиқатда оқизилган миқдор лимитда белгиланган миқдордан кўпроқ бўлса йўл қўйиш мумкин бўлган маррадан ўтиб кетилгани учун корхонанинг тўлов миқдори тўлов нормативини махсус коэффициентга ҳамда амалда ташланган зарарли моддаларнинг белгилаб қўйилган лимитдаги моддалар миқдорида ошиб кетиши рақамига кўпайтириш йўли билан аниқланади.

Тўловнинг умумий ҳажми зарарли моддаларни ташлаганлик учун амалда тўланган тўлов миқдори ҳамда канализацияга ташланган зарарли моддаларнинг йўл қўйиб берилиши мумкин бўлган миқдордан ортиб кетганлиги тўлов миқдори йиғиндисидан иборат бўлади.

ОБОДОНЛАШТИРИШ ВА САНИТАРИЯ ҚОИДАЛАРИ БУЗИЛГАНЛИГИ ОҚИБАТЛАРИНИ БАРТАРАФ ЭТИШ УЧУН ШАҲАР ХЎЖАЛИГИ ХАРАЖАТЛАРИ ЎРНИНИ ҚОПЛАШ УЧУН ТЎЛОВНИНГ ВАҚТИНЧАЛИК НОРМАТИВ МИҚДОРЛАРИ

1. Тошкент шаҳрида ободонлаштириш ва санитария қоидаларининг бузилиши оқибатларини бартараф этиш учун пул билан тўланадиган талон қуйидагичадир:

№	Қоидани бузиш турлари	Тўлов миқдори (сўм.): фуқаролардан ва мансабдор шахслардан	Тўлов миқдори (сўм.): корхоналар, ташкилотлар ва муассасалардан
	АВТОТРАНСПОРТ ВА ЙЎЛ-КЎПРИК ХЎЖАЛИГИ:		
1.	Шаҳар кўчалари ва йўлкалардан занжирли транспортда ўтиш	50	500
2.	Қурилиш майдонларидан шаҳар кўчаларига машиналарда ахлат ташиб ўтиш	50	500
3.	Шаҳарда ифлос транспрот воситаларида юриш	10	100
4.	Юклар, яъни бетон, қум, ахлат, қоғоз ва бошқаларни ташиб ҳамда ана шу ташиш чоғида буларнинг устини ёпиб қўймаслик ва махсус қурилмалар билан мустаҳкамламаслик оқибатида кўчаларни булғатиш	50	500
5.	Ахлатни ва бошқа чиқиндиларни белгиланмаган жойларга ағдариш	50	1000
6.	Транспорт воситаларининг майсазор, гулзор, хиёбонларга, боғларга кириши ва туриб қолиши	50	500
7.	Ўзбошимчалик билан гаражлар қуриш	500 (бундай гаражлар албатта бузиб ташланади).	
8.	Йўл-кўприк хўжалигига, яъни тутқичлар, тўсиқлар, кўрсаткичлар, йўл белгилари ва светофорларга зарар етказиш	50	500
9.	Транспорт воситаларидан шаҳарнинг қатнов йўлларига папирос қолдиқлари, қоғозлар ва ахлатни отиб юбориш	10	—
	Изоҳ:		
	КЎКАЛАМЗОРЛАШТИРИШ, СУВ ЧИҚАРИШ		
1.	Дарахтларни ижозатсиз кўчириб олиш (ҳар бир кўчириб олинган дарахт)	50	500
2.	Буталарни ижозатсиз кўчириб олиш (ҳар бир бута учун)	20	200
3.	Дарахт, бута, кўкаламзор тўсиқларга зарар етказганлик	10	100
4.	Майсазорга зарар етказганлик учун (ҳар бир квадрат метрга)	10	100
5.	Гулзорларни пайҳон қилганлик ва вайрон қилганлик учун (ҳар бир квадрат метр)	20	200
6.	Ариқларни бузганлик учун (бир погон метр)	20	200
7.	Ирригация ва қувур кўприкларини тўлдириб юборганлик учун (бир погон метр)	10	200
8.	Шаҳар ҳудудида шох-шабба, парк, ахлатни ёққанлик учун	50	500
9.	Бириктириб қўйилган майдонлардан ўт, ёввойи ўтларни бемаҳал ўриб олганлик учун	25	200
10.	Бириктириб қўйилган ҳудудларда дов-дарахтларни қониқарсиз парвариш қилганлик учун (яъни ўз вақтида суғормаганлик, агротехника қоидаларининг бузилганлиги учун)	25	200
	САНИТАРИЯ ҲОЛАТИ		
1.	Бириктириб қўйилган ҳудудда санитария қоидаларига риоя қилинмагани учун	100	1000
2.	Ускуналар, идиш, хом ашё, қурилиш материаллари белгиланмаган ҳудудга уюб ташлангани учун	50	500
3.	Чиқиндилар ва бошқа булғовчи моддаларни каналларга ва шаҳарнинг ирригация тармоқларига оқизганлик учун	50	1000
4.	Ахлат, саноат ва рўзғор чиқиндилари йўлкаларга, йўлларга ва майсазорларга уюб қўйилгани учун	50	500
5.	Жамоат транспорти бекатлари, кўчалар, йўлкалар ва бошқа жамоат жойларини ифлос қилганлик учун	30	—
6.	Анҳор ўзанлари ва қирғоқларини ифлос қилганлик, пастликлар, жарликлар ва бошқа ўйинли жойларни ижозатсиз ҳар хил нарсалар билан тўлдириб юборганлик учун	100	1000
7.	Белгилар қўйилган ҳудудларда ахлат ташланадиган махсус идишларнинг бўлмагани учун	—	100
8.	Бириктириб қўйилган ҳудудда қор, муз белгиланган муддатда йиғиштириб олинмагани учун	50	500
9.	Тайин этилмаган жойларда писта сотганлик учун (писта мусодара қилинади)	50	—
10.	Майсазорлар, хиёбонлар ва болалар майдонларида итни айлантириб юрганлик учун	50	—
11.	Итларни бурундуқсиз айлантириб юрганлик учун	50	—
	ШАҲАР БЕЗАГИ, КИЧИК МЕЪМОРИЙ ШАКЛЛАР		
1.	Тайин этилмаган жойларга эълонлар, рекламалар ёпиштириб (илиб) қўйиш учун (ҳар бир эълон, реклама учун)	10	100
2.	Ахлат ташланадиган идишлар, вазалар, чироқлар, ўриндиқлар, сув ичиладиган фавворалар ва бошқа кичик шаклдаги иншоотларни вайрон қилганлик ёки зарар етказганлик учун.	50	200
3.	Реклама тахталари, шиорлар, газ-нур рекламаларга шикаст етказганлик учун	50	300
4.	Безакли тўсиқларга шикаст етказганлик учун	20	200
5.	Иморатлар ва иншоотлар (уларнинг олд томонининг қониқарсиз ҳолати, деворлар ва тўсиқларнинг, шу жумладан шахсий уй-жойлардаги ана шундай деворлар ва тўсиқларнинг қониқарсиз ҳолати учун)	50	500
6.	Шаҳар ҳудудида тўсиқ қўймай, ювиш иншоотлари бунёд этмай, паспортларсиз ва ўтиш йўлларини жиҳозламай, қурилиш-монтаж ишлари бажарганлик учун	100	1000
7.	Корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларининг номи ёзилган унвонларнинг қониқарсиз аҳволи, шунингдек шундай унвонларнинг йўқлиги учун	—	100
8.	Ижозат олмасдан павильонлар, кўшклар ва кўчма дўкончалар ўрнатганлик учун	100	1000
9.	Муваққат кўчма дўкончалар, павильонлар ва кўшкларнинг қониқарсиз ҳолати учун	50	100
10.	Таксофонлар ва буларнинг кабиналарига шикаст етказганлик учун	100	500

ШАҲАР ҲУДУДИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЧИҚИНДИЛАРИНИ САҚЛАГАНЛИК, ТЎПЛАГАНЛИК УЧУН ТЎЛОВЛАРНИНГ ВАҚТИНЧАЛИК НОРМАТИВ МИҚДОРЛАРИ

Ушбу нормативлар шаҳар ҳудудида ишлаб чиқариш чиқиндиларини сақлаётган давлат корхоналарига, кооперативлар ва жамоат ташкилотларига дахлдор:

№	Иккиламчи хом ашё ва чиқиндилар номи	1 тоннасига тўлов миқдори (сўм ҳисобида)
1.	Қоғоз чиқиндилари	20—00
2.	Иккиламчи полимер хом ашё	160—00
3.	Иккиламчи тўқимачилик материаллари	230—00
4.	Эски шиналар	10—00
5.	Фосфогипс	0—50
6.	Шиша синиқлари	20—00
7.	Пўлат қуйиш ишлаб чиқариши шлаклари	5—40
8.	Ферра қуйиш ишлаб чиқариши шлаклари	2—40
9.	Кул ва кул-шлакли чиқиндилар	1—00
10.	Ёғоч чиқиндилари	6—80
11.	Суяклар	115—00

Мазкур қарор чиққунига қадар илгари йиғилиб қолган ишлаб чиқариш чиқиндиларининг камайишини таъминлаган корхона ва бирлашмалар учун тўлов нормативлари йиғилаётган чиқиндиларнинг камайиш фоизига мувофиқ қисқаради.

Ишлаб чиқариш чиқиндилари бегона ташкилотларга бепул ёки шартномалар асосида берилади.

ТРАНСПОРТ АТМОСФЕРАГА ЗАРАРЛИ МОДДАЛАРНИ ЯЛПИ ЧИҚАРИБ ТАШЛАГАНЛИГИ УЧУН ТЎЛОВЛАРНИНГ ВАҚТИНЧАЛИК НОРМАТИВ МИҚДОРЛАРИ

Транспорт воситалари (юк машиналари, енгил автомобиллар, трактор ва мотоциклар) зарарли чиқиндиларни ташлаганлиги учун тўлов Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг Давлат автомобиль инспекциясида рўйхатга олинган Давлат корхоналари, жамоат ташкилотлари, кооперативлар ва шахсий юк транспорти ва тракторларнинг эгаларидан ундирилади. Мазкур нормативлар шахсий енгил автомобиль транспорти эгаларига тааллуқли эмас.

Тўловлар миқдори чиқинди газлардаги шартли чиқиндиларнинг бир тоннаси тўлов нормативи (Тошкент шаҳрида автотранспорт учун тўлов нормативи — ҳар тоннасига 2 сўм) ва ҳисобот даври мобайнида ялпи чиқариб ташланган зарарли моддаларнинг ялпи миқдорига қўшиб, натижани зазарлилик коэффициентига кўпайтириб белгиланади. Зарарлилик коэффициенти бензинда ишловчи автомобиллар учун 15, дизель ёқилғисида ишловчи автомобиллар учун — 36 ва газ билан ишловчи автомобиллар учун 1 рақамини ташкил этади.

Корхоналарнинг ҳар бир турдаги автомобиллар учун ялпи чиқиндилари миқдори юк ташиш ялпи ҳажмидан ва сарфланган ҳар тонна ёқилғидаги чиқиндиларнинг солиштирма нормаларидан (килограмм) келиб чиқиб белгиланади.

Изоҳ:

1. Чиқинди газларнинг тозаланишини таъминловчи катализаторлар ва бошқа қурилмалардан фойдаланган ҳолда ишловчи автотранспорт, шунингдек маршрут автобуслари ва шаҳар хўжалигининг технология транспорти тўловлардан озод қилинади.

Ташкилотлар рўйхати ва шаҳар хизматлари технология транспортининг миқдори Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети томонидан белгиланади.

2. Корхоналарнинг транспорт бўйича табиатни муҳофаза қилиш тадбирларига (двигателларни газга ўтказиш, катализаторларни ва бошқа чиқинди газларнинг тозаланишини таъминловчи бошқа қурилмаларни ўрнатиш) сарфлаган харажатлари йил якуни бўйича молиявий ҳужжатлар билан тасдиқланган тақдирда тўловлардан чиқариб ташланади.

ҲАЙДОВЧИЛАРНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲРИДА АВТОТРАНСПОРТ ҲАРАКАТИ ЧЕКЛОВЛАРИНИ БУЗГАНЛИГИ ВА АТМОСФЕРАГА ЗАРАРЛИ МОДДАЛАРНИ ЧИҚАРИБ ТАШЛАШ НОРМАТИВЛАРИНИ ОШИРИБ ЮБОРГАНЛИКЛАРИ УЧУН МАСЪУЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА МУВАҚҚАТ НИЗОМ

1. Шаҳар ҳудудида автотранспорт ҳаракати чекланган зона чегаралари кимга қарашли эканлигидан қатъи назар қуйидаги кўчалар билан белгилансин:

— Ленин номли шоҳ кўча — Навоий кўчаси, 1 Май кўчаси, Лоҳутий кўчаси, Пролетар кўчаси, Ўзбекистон шоҳ кўчаси;

2. Шаҳар ҳудудида жойлашган юк транспорти, тракторлар, мотоциклар ва бошқа транспорт воситаларининг, шунингдек шаҳар хизматлари технология транспортининг зона чегараларида ҳаракат қилишига фавқулодда ҳолларда, 1 йил муддатга бепул бериладиган махсус рухсатномалар бўйича ижозат берилсин.

3. Бошқа шаҳарларнинг енгил ва юк автотранспорти, трактор ва мотоциклларига Тошкент шаҳри ҳудудида ва зона бўйлаб ҳаракат қилишларига фавқулодда ҳолларда бир маротабалик махсус рухсатномалар билан ижозат берилсин.

4. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг Давлат автомобиль инспекциясида ва Тошкент вилояти Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси Давлат автомобиль инспекциясида рўйхатга олинган шахсий енгил автотранспортларнинг қатнови ҳеч қандай тўсиқсиз бутун шаҳар ҳудудида амалга оширилади.

5. Шаҳар ҳудудига ва зона ичида ҳаракат қилиш учун бир маротаба фойдаланишга бериладиган махсус рухсатнома ставкаси қуйидаги миқдорларда белгилансин:

а) бошқа шаҳарларнинг транзит юк транспорти (автомашиналари ва тракторлар) учун.

— шаҳар ҳудудига бир кунга кириш — 10 сўм;
— ҳаракат чекланган зонага кириш — 20 сўм;

б) фуқароларнинг ўзига қарашли бошқа шаҳарларнинг енгил транспорти шаҳар ҳудудида ва ҳаракат чекланган зонада қатнови учун бир кунга — 2 сўм.

6. Ушбу низомни бузган ҳайдовчилар учун қуйидаги маъмурий жазо чоралари жорий этилсин:

а) кимга қарашли эканлигидан қатъи назар шаҳар ҳудуди бўйлаб қатнов учун чиқинди газларида СО миқдори кўплиги, тутун чиқарувчи барча турдаги автотранспорт учун жарима 30 сўм миқдорида белгилансин.

б) жарима ўша ернинг ўзида тўланмаган ҳолларда давлат номер белгилари ечиб олинсин ва техника кўригидан ўтиб, жарима тўланганидан сўнг қайтариб берилсин;

в) эгалари жаримани тўламаган, давлат номер белгиларисиз автомашиналарнинг ҳаракати учун жарима 30 сўм миқдорида белгилансин.

д) махсус рухсатномалар йўқотилган ҳолларда 30 сўм миқдорида жарима ундирилади.

7. Ноқулай об-ҳаво шароитлари даврида шахсий автотранспортнинг бутун шаҳар ҳудудида ҳаракати чеклансин, мазкур транспорт воситаларининг давлат номерларининг сўнгги рақами жуфт сон билан тугайдиганларига жуфт кунларда, сўнгги рақамлари тоқ сон билан тугайдиганларига тоқ кунларда ҳаракат қилиш ман этилсин.

8. 5-бандда кўрсатиб ўтилган шартлар бузилган ҳолларда транспорт воситасининг ҳайдовчисига давлат автомобиль инспекцияси ходимлари томонидан огоҳлантириш берилади. Мазкур банд бир неча маротаба бузилган ҳолларда ҳайдовчига 10 сўм миқдорида жарима солинади.

Изоҳ: Автотранспортлар, тракторлар ва мотоциклларга рухсатномалар Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг Давлат автомобиль инспекциясида берилади. Бошқа шаҳарлар транспортига рухсатномалар беришдан тушган маблағлар, олинган жарималар шаҳар табиатни муҳофаза қилиш жамғармаси ҳисобига ўтказилсин.

Давлат тили ҳақидаги Қонун—амалда

КЎПЧИЛИК ЭЪТИБОРИДАН ЎТСИН

ЎЗБЕК тилига давлат мақоми берилиши чинакам, тарихий воқелик бўлди. Она тилимизнинг равнақи ва унинг бойиши учун янги давр бошланди. Миллий ва тарихий атама ва номларнинг тикланиши ҳар бир ватанпарварни беҳад хурсанд қилмоқда. Жумҳурият, мухторият, вилоят каби атамалар ўз қонуний ўрнини топмоқда. Бобур, Зиёвуддин Бобохонов, «Зарқайнар» каби кўча номларини ўқиб киши қалби беихтиёр тўлқинланади.

Тошкент шаҳар Совети ижроия қўмитаси қошидаги Атамалар комиссияси ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси қошидаги атамалар қўмитаси бу борада фаол иш олиб боряпти. Уларнинг ғайрати шубҳасиз она тилимиз ривожида муҳим аҳамият касб этмоқда.

Шунинг билан бирга айрим мутахассис ва шахслар томонидан баъзи атама ва номларни шошмашошарлик билан ва пухта ўйламасдан қўллаб юборилмоқда. Булар ҳақида бир кекса педагог сифатида ўз мулоҳазаларимни баён этмоқчиман. Чунончи, русча «агропром»ни ўзбекча деҳқончилик саноати деб қўлланиляпти. Ахир агропром тушунчасига деҳқончиликдан ташқари қишлоқ хўжалигининг барча тармоқлари: боғдорчилик, чорвачилик ва пиллачилик ҳам киради. Шундай экан уни «аграр саноати» деб олиш тўғри бўлади.

Аэропортни ўзбекча «тайёрагоҳ» деб ишлатила бошланди. Тайёра сўзини шу вақтгача мен бир марта шоир Таваллонинг 1915 йили нашр этилган «Равнақи Ислом» китобида учратганман. Бу меними ча ўзбекча сўз эмас, иккинчидан бутун дунёда қўлланиладиган аэропорт атамасидан воз кечиб нима ютамиз (?!)

Рўзномалардан /биридаги «Атамалар бурчаги» луғатларни асосан маъқуллаган ҳолда айрим атамалар ҳақида фикр юритсак. Унда «апельсин»ни «пўртахол» деб берилибди. Ёшим етмишдан ошган жуғрофюнман. Бу атамани умримда эшитмаганман. Апельсин сўзининг маъносини олиб кўрайлик: герман тиллари гуруҳи «аппель» — деб олмани, «син» «чин» деб эса Хитойни айтадилар. Яъни Хитой олмаси. Бинобарин, меванинг ватани (жуғрофиясини) баён қилган атама ўрнига «пўртахол» дейиш қандай бўларкан?

«Кризис»ни шу вақтгача «танглик» деб юритиб келинган «Атамалар бурчаги»да «бухрон» деб берилибди. «Район» эса энди «депара» деб номланибди. «Ноҳия» деб юритилаётгандику? Шунингдек, «параллел» «мувозий» деб ўзгартирилибди. Ахир параллел халқаро илмий терминку?

Баъзи мутахассислар Германияни — Олмания, Болгарияни — Булғористон ёки Булғория деб атамоқдалар. Халқаро жуғрофий келишувга биноан ҳар бир мамлакатни ўз халқи қандай атаса, шундай дейиш керак. Фақат Кичик Осиёдаги турклар Германияни Олмония деб атайдилар, немислар эса ўз ватанини Германия ёки Дойчланд дейишади. Шундай экан, Германия ҳолида қолиши мақсадга мувофиқ.

Қисқача қилиб айтганда ном ёки атамани ҳар ким ўзича қўллайверса тилимизда анархия ҳосил бўлади. Бунга асло йўл қўйиб бўлмайди. Мабодо бирор мутахассис янгидан ном ёки атама танлар экан, атамалар қўмитасига тақдим қилсин, қўмита маъқуллагандан кейин кўпчилик эътиборига ҳавола этилсин. Ана ундан кейин эълон қилинсин. Ахир она тилимизга меҳрибонлик қилиш ҳар биримизнинг бурчимиз-да!

Муҳиддин НАБИХОНОВ,
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика олийгоҳи доценти.

ИСТИЛОҲЛАР ЯРАТИШ ЗАРУР

ЎТГАН йил 28 ноябрь куни жумҳуриятимиз Фанлар академиясида бўлиб ўтган учрашувда сўзга чиққан Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов маърузасида жумладан шундай деган эди: «...Аввало ўзбек тилининг софлиги ва сўз бойлиги масаласи бор. Бу ўринда гап ўзбек тилининг бундан буёнги тараққиётига оид илмий ечимлар ҳақида бормоқда».

Ҳақиқатан, ўзбек тилининг софлиги ва сўз бойлиги хусусида ўзбек тили рус алифбосини қабул қилгандан буён бирор йирик илмий мунозара бўлганини эслай олмаймиз. Шунинг учун бўлса керак, ўзбек тилига рус тили ва у орқали Ғарбий Европа тилларидан ўтиб келган беадад сўз ва истилоҳларни тилимиз луғат фондидан катта ўрин олганининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Бу иқтибос қилинган сўзларнинг аксарияти ўзбек тилида ўз эквивалентига эга бўлишига қарамай, муомалага киритилаверилди. Масалан, интеллигент, студент, университет, редактор, область, республика ва шунга ўхшашлар. Хўш, бу сўзларнинг ўзбек тилидаги эквивалентлари бўлмиш зиёли, талаба, дорулфунун, муҳаррир, вилоят, жумҳурият сўзлари мавжудлигига қарамай, нима учун четдан янги сўзлар қабул қилинди? Балки, шу усул билан ўзбек тилининг луғат бойлигини кенгайтирмоқчи бўлишгандир. Лекин, бу усул тарафдорлари ўзбек тилининг луғат таркибига четдан кирган сўзларнинг киритилиши кейинги авлод учун тилимизни тушунишлари қийинлашишини билишмасмиди? Эҳтимол билишарди. Ахир шу кунларда улуғ бобокалонимиз ҳазрати Алишер Навоий асарларини махсус луғатсиз тушуна олмаслигимиз ойнадек равшанку. Лекин асримизнинг 20-30 йилларида Навоий асарлари ҳеч қандай махсус луғатлар яратилмаган пайтда ҳам шундай тушунилаверилган.

Тўғри, тил доимо ривожланишда, унда баъзи сўзлар турли сабабларга бинран эскиради, тарихий сўзга айланади, янги воқеликни ифодалаш учун эса янги-янги сўзлар яратилиб ёки иқтибос қилиниб муомалага киритилади. Бу албатта, табиий. Лекин жумҳуриятимизда ўзбек тилига давлат мақоми берилиши арафасида матбуотимизда Европа тилларига оид баъзи сўзлар, тилимизда 40-50 йилларгача истеъмолда бўлган арабий ва форсий сўзлар билан алмаштирила бошланди. Ана шу нарса кўпчилик ўртасида турли баҳсларнинг келиб чиқишига сабабчи бўлмоқда. Айниқса, «Тошкент оқшоми» рўзномаси саҳифаларида мунозаралар қизиб, турли қарашдаги мақолалар чоп этилмоқда ва у кўпчиликнинг диққат-эътиборини ўзига тортмоқда. Чоп этилаётган мақолаларнинг мазмунига ҳамда оғзаки мунозара юритаётган кишиларнинг фикрига кўра, баҳслашувчиларни икки гуруҳга ажратиш мумкин.

Биринчи гуруҳ аъзоларининг мақсади бизнингча, тилимизда мавжуд бўлган ва сўнгги йилларда истеъмолдан мажбурий равишда чиқарилиб юборилган истилоҳларни тиклаш ва бундан буён янги сўз ва ибораларни яратишда фақат ўзбек тилининг ички ресурсларидан тўла фойдаланишдан иборатдир.

Иккинчи гуруҳга эса ҳозирги тилимизда мавжуд бўлган сўзларни сақлаб қолиш ва келажакда, худди биринчи гуруҳга ўхшаб, тилимизнинг ички имкониятларидан кенгроқ фойдаланиш тарафдорларини киритиш мумкин.

Бир мисол. Баъзи рўзномаларда иқтисод сўзининг маҳсули бўлмиш айрим сўзларнинг ишлатилишида ноаниқликлар бор: яъни иқтисодиёт ва иқтисодият каби сўзлар ишлатилаяптики, уларнинг маъно фарқланиши ҳисобга олинмаяпти. Агар «иқтисодиёт» шаклини олсак, бу иқтисодий (нисбий сифат) сўзнинг кўплиги бўлиб «иқтисодий масалалар», «иқтисод» маъноларини англатади. «Иқтисодият» эса иқтисод сўзига — ият аффиксини қўшиш орқали ясалган шаклидир (араб тилида—ият аффикси мавҳум от ясайди). Бу шакл араб тилида ишлатилмайди. Форс тилида эса «иқтисодийа» шаклида қабул қилинган, у ҳамиқтисоддий сўзининг маъносини билдиради.

Ҳар бир тилнинг луғат фондини бойитишда калька (нусха кўчириш) усули катта роль ўйнайди. Деярли ҳар куни рўзнома ва ойномалар саҳифаларида учраб турадиган қайта қуриш, раҳм-шафқат, давлат тили, миллатлараро, умуммиллий сўзлари рус тилидаги перестройка, милосердие, государственный язык, межнациональный, обшенациональный каби сўзларнинг рус тили моделида ясалган ўзбекча нусхасидирки, бу сўзлар тилимизда муваффақиятли қўлланиб келинмоқда ва ҳеч қандай эътирозга сабаб бўлаётгани ҳам йўқ. Рус тили моделида нусха кўчириш ҳозирги ўзбек тили шакллана бошлаган даврдан буён мавжуддир. Масалан, йигирманчи йилларда кенг истеъмолда бўлган «йўқсил», «шўро» каби сўзларни эслайлик. Булар пролетар ва совет сўзларининг калькаланган кўринишидир. Ўттизинчи йилларда чет сўзларни ўзбекчалаштириш шунчалик чуқур илдиз отганки, ҳатто луғат фондимиздан мустаҳкам ўрин олган марказий сўзи ҳам калькалаштирилган, «Марказий комитет» истилоҳи «ўрталик қўмитаси» деб аталган...

Бизнингча ҳар бир сўзни қабул қилишдан аввал ўзбек тилида истилоҳлар яратиш зарур. Тил ҳақидаги Қонунни босқичма-босқич амалга ошириб бораётган эканмиз, ҳар бир жумла, атама устида жиддий ўйлайлик, етакчи мутахассислар билан маслаҳатлашайлик, токи кейинчалик турли англашилмовчиликлар келиб чиқмасин.

Анвар ИСМОИЛОВ, доцент.

Шахсий фикрим

НОМ ҲАМ — ҲУСН

Ҳамон ёдимда, 60-йилларда М. Султонов деган қурувчи-инженер «Шаҳрим — фахрим» мақоласида ажойиб мулоҳазаларни ёзганди:

«Чилонзор даҳасидаги кварталлар номи хусусида ўз мулоҳазаларимизни айтиб ўтишни истардик.

Уларнинг Б—6, Г—7, Б—8 ва ҳоказо деб аталиши кишини таажжублантиради. Бунинг ўрнига Олмазор, Навбаҳор, Гулбоғ, Мевазор, Муҳаббат, Гулчеҳра, Дулфуза каби чиройли ва мазмундор номлар қўйилса қандай яхши!

Шаҳар марказидаги кварталларимизнинг «Ц—1», «Ц—2», «Ц—13» каби номлари кишида ҳеч қандай таассурот қолдирмайди. Шундан кўра «Навоий», «Ҳамид Олимжон», «Жасорат даҳаси», «Бунёдкорлар даҳаси» каби номлар қўйилса қандай яхши бўларди. Шаҳар ва район ижроия комитетлари энг чиройли номлар учун танлов ўтказса ва кварталлар танловда биринчиликни олган номлар билан аталса ажойиб иш бўлар эди. Тегишли ташкилотлар бу ҳақда жиддий ўйлаб кўрсалар фойдадан холи бўлмасди».

Менимча, жуда тўғри фикр. Шу кунимизнинг нафаси, давримизнинг талаби ҳам шу.

Машҳур шоиримиз Эркин Воҳидовнинг 1966 йилдаги Тошкент зилзиласи офати пайтида кишиларимизнинг жасорати, шаҳримизнинг келажаги ҳақида «Палаткада ёзилган достон»ни эслаш кифоя. Номлар хусусида ажойиб фикрлар бор.

Бир куни қизчам Райҳон дафтаридаги «3» баҳога кўзим тушиб қолди. Ҳайрон бўлдим: «Наҳотки?! У доимо «4» ва «5»га ўқирди-ку». Ёзганларини текширдим.

«Баҳор»ни «Бахор», «Чойхона»ни—«Чайхана», «Тошкент»ни — «Ташкент» деб ёзибди, демак хато-да! Ундан сўрадим:

— Нега, «Бахор» сўзидаги «Х»нинг белгиси йўқ?

— Нега бўлмаса концерт зали биносига «Бахор» деб ёзишган? — сўради у ҳам.

Ҳақиқатан ҳам шаҳар кўчаларини кезиб ресторан, қаҳвахона, чойхона, савдо дўконларига қарасангиз «Чинар» ошхонаси қабилидаги ёзувларга кўзингиз тушади. Яхши ёзувлар, яхши номлар шаҳримиз ҳуснига-ҳусн қўшади, маданиятимиз равнақини оширади. Эски Сергелида Нилуфар, Райҳон, Сергели кўчалари бор, ўз исми-жисмига ярашиб турибди. Кейинги пайтларда ширкатчилар шахсий машиналарда хизмат кўрсатувчилар, техник хизмат кўрсатув тармоқлари сони жуда кўпайиб кетди, уларнинг белгилари, номлари ҳам ранг-баранг, лекин кўплари рус тилида: «Люкс», «Прогресс», «Фотон», «Лада», «Маргелан» ва ҳоказо.

14 жилдли ўзбек қомусининг зарварақларига назар ташласак, қанчадан-қанча халқ учун умрини фидо этган инсонларнинг номлари турибди: Ибрат, Мужрим Обид, Сайфий, Фарғоний, Убайдий, Сайёдий, Муғанний, Садоий, сингари юзлаб шоиру фозиллар номларини ҳаяжонланиб ўқидим, уларни абадийлаштириш сизу-бизнинг бурчимиз.

Хўш, турғунлик даврида ноҳақдан гул умри хазон бўлганлар-чи?

Жойларни номлашда жиддий ўйлаб, иш кўришни ҳаёт тақозо қилади... Ҳозирча бу борада дурустроқ қўлланма-рисола йўқ ҳисоби. Менимча, шундай ном қўяйликки, гўё у узукка кўз қўйгандай мос тушсин. Ном ҳам ҳусн.

Мен ҳам шу хусусда қуйидаги атамаларни тавсия этмоқчиман.

КИТОБ ДЎКОНЛАРИГА

Донишманд, Билимдон, Дипрабо, Сарчашма, Шарқ Юлдузи, Латифа, Хондамир, Гавҳар, Жавоҳир, Тўтиё, Хазина, Ҳамза, Хислат, Билим, Саодат, Икки дил, Жуманбулбул, Хўжа Насриддин, Зумрад ва Қиммат, Адолат, Ирода, Гулдаста, Гулбоғ, Қизилгул, Алпомиш, Рисолат, Одобнома, Китоб — офтоб, Сўғдиёна, Тўмарис, Манас, Минг бир кеча, Сиёвуш, Меҳригиё.

ҚАҲВАХОНАЛАРГА

Ҳордиқ, Соҳил, Миришкор, Қирққокил, Икки оҳу, Гулруҳ, Лайло, Сабо, Етти гўзал Оққуш, Субҳидам, Шабнам, Учрашув, Қардошлик, Ойчинор, Марҳабо, Маҳбуба, «Оқ йўл», «Йўловчи», Наврўз, Уфқ, Камалак, Пазанда.

РЕСТОРАНЛАРГА

Жайҳун, Бўстон, Афросиёб, Фарҳод, Пахтакор, Семурғ, Ҳуснобод, Шарқ гўзали, Давр, «Гўзал водий», Туркистон.

ЯСЛИ-БОҒЧАЛАРГА

Қалдирғоч, Булбулча, Баҳодир, Ойкўча, Сирли қалпоқча, Юлдузча, Пахтаой, Иқбол, Истиқбол, Паризод, Жамила, Меҳрибон, Гулғунча, Фароғат, Самантой, Качал полвон, Гулхайри, Бўғирсоқ, Бахтигул, Кичкинтой, Бойчечак, Оқ кабутар, Қувноқлар, Шарқ эртаги, Чаман, «Ёрилтош», Камалак, «Олтин беланчак», Алишер.

ЧОЙХОНАЛАРГА

Суҳбат, Марҳамат, Отахон, Бир пиёла чой... Оқсоқол, Зилола, Дилкаш, Чинорбобо, Табаррук, Замондош, Сахийлик, Саҳоват, Донобува, Иттифоқ, Оромгоҳ, Боғишамол, Ватан, Қўшчинор, Суҳбатдош, Иззат, Ассалому-алайкум.

Анвар МИРЗАЕВ.

«ҲАМКОР»—ЁРДАМГА ТАЙЁР

Ўзбек тилига давлат мақоми берилганига ҳадемай бир йил бўлади. Шу ўтган вақт ичида бу борада талай ишлар қилинди. Лекин олдинда амалга оширилиши керак бўлган ҳали яна кўп ишлар бор. Дарҳақиқат, она тилимизга давлат мақоми берилишининг ўзи тарихий воқеа. Ушбу қонунни амалга оширишда фаол бўлиш эса ҳар биримизнинг бурчимиз.

Ўзбек тилини ўргатиш мақсадида Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси қошида хўжалик ҳисобидаги «Ҳамкор» ижодий уюшмаси ҳам иш бошлаб юборди. Уюшмага ёзувчи Ориф Фармон раислик қиляпти. Жамоатчи мухбиримиз ушбу жамоа бажариши лозим бўлган вазифалар ҳақида у билан суҳбатлашди.

— Аввало «Ҳамкор»нинг фаолияти билан таништирсангиз.

— Тил ҳақидаги Қонун қабул қилиндию, амалга оширишимиз лозим бўлган юмушларнинг нақадар кўплиги яққол кўринди. Албатта, узоқ йиллар давомида етилган муаммоларни қисқа давр ичида бартараф этиш жуда мушкул. Бироқ қандай бўлмасин ҳамма ишни белгиланган муддатда бажаришимиз шарт.

Маълумки, жумҳуриятимиздаги маъмурий идоралар ҳамда маиший (рус тилида гаплашувчи) хизмат ходимларининг аксарияти ўзбек тилини билишмайди. Шу мақсадда қисқа муддатли курслар ташкил қилдик. Мақсад битта — биродарларимизда ўзбек тилига меҳр уйғотиш ва тез орада бу тилда бемалол муомала қила олишларида ёрдам бериш. Қувончлиси ўз хонамизга эга бўлдик. Бу биз учун энг муҳими, катта имкониятларга йўл очилди. Чунки бу турли ташкилотларнинг бизга мурожаат қилишлари, уларга йўл-йўриқлар кўрсатишда қулайлик туғдирди. Маконимиз Навоий кўчаси, 30-уй, иккинчи қават (асосий бинонинг чап қанотидаги туташган уй)да жойлашган. Телефонимиз номери: 44-29-94.

— Ўқитиш тингловчиларнинг мутахассислигига қараб олиб бориладими?

— Бизда тажрибали ўқитувчилар бор. Улар тингловчиларнинг мутахассислигига қараб дарс ўтишади. Шунингдек, бизга ёлғиз кишилар ҳам мурожаат этишлари мумкин. Умуман олганда биз ҳар бир одамга ёрдам беришга тайёрмиз.

Бизда шундай тажриба бор: аввал курсга ўқишга келганларнинг лаёқатини ўрганамиз. Негаки уларнинг кўпчилиги олий маълумотли кишилар бўлишгани билан баъзиларида тил ўрганиш қийин кечади. Шунинг учун ҳам ўқитувчи тингловчиларнинг савиясига қараб ўз иш режасини тузади.

— Демак, ўқитувчи бирон мутахассисликдан хабардор бўлгани маъқул эканда?

— Албатта. Лекин бизга биринчи навбатда йўналтирувчи (инструктор) даркор. Сабаби тил ўргатувчи кишини мутахассислигига қараб ўқишга йўналтиради. Сиз айтгандек муаллим шу соҳа вакили бўлса яна ҳам яхши. Биласиз, шифокорнинг ўз тили, муҳандис ёки иқтисодчининг ҳам ўз тили бор! Бизда ишлаш истагини билдирган педагогни аввал курс машғулотларида синаб кўрамиз. Курсда дарсини тушунарли ўтса, сўнгра суҳбат давомида билимли эканини исботлай олса, ишини давом эттираверади. Қолаверса бизда назорат ёки текшириш йўқ. Ҳаммаси ўқитувчининг лаёқатига боғлиқ. Ундан кейин меҳнати имтиҳонда кўринади. Имтиҳонни маъмурий ҳайъат аъзолари олишади.

— Ўзбек тилини ўрганиш истагида ташкилот ва муассасалардан аризалар кўплаб тушяптими?

— Мақтагулик даражада эмас. Шундай бўлсада Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва Соғлиқни сақлаш вазирликлари раҳбарларидан миннатдормиз. Бу борада айниқса шаҳар соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси раҳбарлари ибратли ишларни амалга оширишяпти. Бошқа ташкилотлар ҳам улардан ўрнак олишса чакки бўлмасди.

— Яна қайси масалаларда уюшмангизга мурожаат этиш мумкин?

— Ижодий уюшмамиз, шунингдек, турли идоралар учун ўзаро муомалада ёзишма қоғозлар (бланкалар) ва анкеталарни ҳам ўзбек, ҳам рус тилларига таржима қилиб чоп этиб беришга тайёр.

Суҳбатни Акбар ОБИДОВ ёзиб олди.

ХАТОСИЗ ЁЗИЛСИН

ЎЗБЕК тилига давлат мақоми берилгач кўпгина лойиҳалаш институтлари, ташкилот ва корхоналарда ўзбек тилини ўрганиш курслари ташкил қилинди. Бу қувончли ҳол, албатта. Тошкент шаҳрини Шарқ дарвозаси деб бежиз айтишмайди. Шаҳримизга ҳар куни юзлаб меҳмонлар ва сайёҳлар ташриф буюришади. Шунинг учун ўзбек тилида ёзилган ҳар бир сўз, кўча номлари, транспортлардаги ёзувлар тўғри ва грамматик жиҳатдан хатосиз бўлиши шарт. Лекин айрим транспорт воситаларидаги ёзувни ўқиб киши сочи тикка бўлиб кетади.

Масалан: «Катталарга жои берингиз», «Билетсиз гражданларга 3 сум жарима туланади» ва ҳоказо. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Кўпгина трамвайларда эса эълонлар ҳатто ўзбек тилига таржима ҳам қилинмаган. Ўйлайманки, Тошкент шаҳар пассажир транспорти бошқармаси раҳбарлари бу гаплардан тегишли хулоса чиқариб она тилимизга эътиборни кучайтиришади.

Ҳусан ТОЛИБЖОНОВ,
Давлат 2-Иттифоқ лойиҳа институтининг етакчи муҳандиси.

Иттифоқда иккинчи

⊙ РОСТОВ ОБЛАСТИ. «Азов» деҳқончилик-саноат комбинати ҳар йили 280 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради ва сотади. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқарувчи ва қайта ишловчи мазкур улкан комплекс Азов ва қисман Кагальницкий районларида жойлашган. У 64 мустақил ташкилотни: 28 колхоз ва совхозни, гўшт етиштирувчи ва парранда комбинатларини, қурилиш бўлинмаларини, болалар таомини ишлаб чиқарувчи бирлашмани ва бошқа хўжаликларни ўз ичига олади.

Уч йил муқаддам ташкил этилган «Азов» деҳқонлик-саноат комбинати катталиги жиҳатидан Иттифоқимизда иккинчи ўринда туради.

СУРАТЛАРДА: консерваланган болалар таоми бирлашмаси лаборанти Лидия Душебина тайёр маҳсулот сифатини текширмоқда; комбинатнинг Азов шаҳридаги дўконларидан бирида.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги

РЕСПУБЛИКА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1990-1991 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти барча йўналишдаги озиқ-овқат, саноат товарлари бўйича юқори малакали контролёр-кассир ва сотувчилар тайёрлайди. Бу группаларга 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 8,5 ой.

Ўқишга республикамиз шаҳарларида яшовчилар қабул қилинади.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ҳамма фанлардан аъло баҳоларга эга бўлган, битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган ўқувчилар педсовет қарорига кўра, ўқишни битириб бўлгач Тошкент совет савдо техникумига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳрининг Бош универсал магазинида ва универсамларда олиб борилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, 086/У формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, характеристика, шаҳар савдо идораси ва область бошқармасининг йўлланмаси.

Ўқишга қабул қилинганларга ҳар ойда 32 сўм стипендия берилади.

Ота-онасиз ва етим қолган ўқувчиларга ҳамда Улуғ Ватан уруши I ва II даражали ногиронларининг фарзандларига ҳар ойда 41 сўм стипендия тўланади.

Республика ҳунар-техника билим юрти қўнимгоҳи: 700173, Тошкент шаҳри, А. Икромов райони, Бобур кўчаси, 3-уй (13, 70, 116э-автобуслар билан «Чўпон ота», 4 ва 9-трамвайлар билан «Тез ёрдам» медицина клиникаси» бекатларигача борилади). Телефонлар: 75-35-86, 75-35-92.

«ФОТОН» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳузуридаги

39-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ҚИЗЛАР УЧУН: ярим ўтказгич асбоблар ва интеграл микросхемаларни йиғувчи, электрон саноати асбобларини синовчи, электрон саноати техника назорати бўлимининг назоратчиси;

ЙИГИТЛАР УЧУН: технологик ускуналарни созловчи, радиоэлектрон аппаратураларнинг монтажчиси, кенг профилдаги станокчи.

Ўқишга 8 ва 10 синф маълумотига эга бўлган Тошкент шаҳри ва Тошкент области (Калинин, Оржоникидзе, Янгийўл районлари) **да яшовчи йигит ва қизлар қабул қилинади.**

10-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш муддати — 10 ой.

МАШҒУЛОТЛАР — «ярим ўтказгич асбоблар ва интеграл схемаларни йиғувчи», «электрон саноати техника назорати бўлимининг назоратчиси», «электрон саноати асбоблари синовчи» ихтисосликлари бўйича ўқиётган қизлар учун группаларнинг тўлишига қараб бошланади.

Ўқувчиларга ойига 77 сўм стипендия тўланади. Билим юртини тамомлагач ўқувчиларга эгаллаган касби бўйича малака оширганлик ҳақидаги диплом берилади.

8-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш муддати — 3 йил.

Таълим даврида ўқувчилар уч маҳал бепул овқат, ишлаб чиқариш практикаси даврида ўзлари ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 фоизи билан таъминланадилар.

Ўқиш даври умумий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганлар имтиёзли шартлар билан олий ўқув юртларига қабул қилинадилар.

Билим юрти ўқувчиларни информатика ва ҳисоблаш техникасига ўқитиш учун «КУВТ-86» ҳисоблаш машинасига, спорт базасига эга, вокал-чолғу ансамбли, самбо секцияси, радио ва техника ижодиёти тўгараклари ишлаб турибди.

Билим юртини тамомлагач уларга касб эгаллаганлиги ва ўрта маълумот олганлиги ҳақида диплом берилади.

Билим юртига ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиш лозим: 8-синфни тамомлаганлик ҳақидаги гувоҳнома, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, медицина справкаси (086/У форма), яшаш жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 8 дона фотосурат (4 дона — 3х4, 4 дона 4х5 см. ҳажмида).

Манзилимиз: 700005, Тошкент шаҳри, Ленин райони, Весна кўчаси (5, 12, 68э, 183-автобусларнинг «Узбум» бекати; 1, 5, 26-трамвайларнинг «Фоменко кўчаси» бекати). Телефон 91-14-51.

Ўзбекистон ССР халқ таълими вазирлиги
«Ўззлектромаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги
47-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

радиоэлектрон ускуналар бўйича йиғувчи чилангар, радиоэлектрон ускуналар бўйича монтажчилар, кенг профилдаги станокчилар, механика-йиғув ишлари бўйича пайвандчи-чилангарлар.

Билим юртига 11 синф ҳажмидаги маълумотга эга бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 6-8 ой.

Совет Армиясини битириб келган йигитларга ва тўла ўрта маълумотга эга бўлган қизларга ойига 70 сўмдан стипендия тўланади.

Ўқиш муддати иш стажига киради.

Ҳамма ўқувчиларга ишлаб чиқариш практикаси давридаги меҳнат ҳақининг 50 фоизи тўланади.

Билим юртига Тошкент шаҳрида яшовчи йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ҳунар-техника билим юртида турли тўгараклар ва спорт секциялари ишлайди.

Билим юртини битириб чиққан кишилар Тошкент электромеханика заводига ишга юборилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар олий ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4), 086/У андозадаги тиббий справка.

Ҳужжатлар соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Сергели -2, 64 «А»-уй.

Транспорт: 40, 58, 75, 98, 104-автобуслар, 19-троллейбуснинг «Сергели савдо маркази» бекати.

Ригалик 16 ёшли Ариадна Кваст «Янги модель бугун — 1990» танловининг лауреати бўлди.

Танлов биринчи марта 1986 йилда Италиянинг Салерно шаҳрида ўтказилган эди. Италия саёҳатлар ва эрмаклар вазирлиги, Кампания маъмурий вилоятининг ҳокимлари ва Италиянинг қатор етакчи фирмалари унинг ташкилотчилари бўлишганди. Совет Иттифоқида «Янги модель бугун — 1990» танлови миллий финал доирасида биринчи марта ўтказилди.

СУРАТДА: танловнинг якунловчи қисми қатнашчилари (чапдан ўнгга) Любовь Ульянова (Москва), Ариадна Кваст (Рига) ва Екатерина Склярова (Свердловск).

В. Христофоров (ТАСС) сурати.

МАЪЛУМКИ, кўркам табиатнинг саховати бўлмиш ўсимлик неъматлари инсоният, қолаверса барча жониворлар ҳаётида катта аҳамиятга эга. Бинобарин, инсоннинг ҳаётий фаолияти учун жуда ҳам зарур бўлган моддий неъматлар, жумладан, гўшт, сут, нон ва шунга ўхшаш озиқ-овқат маҳсулотлари наботот оламининг ажойиб эҳсонлари ҳисобланади. Бир ўйлаб кўринг-а инсоният ўзини бағрига олган кўркам табиат билан узвий боғланган. Шундай экан, ҳаётни наботот оламисиз қиёс қилиш ҳам қийин:: у инсонни тўйдиради, кийинтиради, ҳавосини поклаб беради, нашидали гўзаллиги билан завқ бағишлайди, қолаверса, шифобахш неъматлари билан даволайди.

Мевали дарахтлар, гиёҳлар, сабзавот, резавор мевалар таркибидаги одам организми учун зарур бўлган оқсиллар, углеводлар, ёғ, витаминлар, минерал тузлар физиологик фаол моддалар ва яна бир қанча моддалар инсон сиҳат-саломатлиги учун бениҳоят фойдалидир. Доришунос, «Тошкент оқшоми» рўзномасининг доимий ва фаол муаллифларидан бири Маннон Набиевнинг жумҳуриятимизнинг кенжа «Меҳнат» нашриёти томонидан яқинда чоп этилган «Сабзавот, резавор мевалар ва зираворлар хосияти» китобини бир варақлаб чиқсангиз ҳар куни тўкин дастурхонимизга қўйиладиган шифобахш неъматларнинг ажойиб хосиятларидан ва наботот оламининг сиз билан бизга ҳанузга қадар номаълум сирларидан воқиф бўласиз.

Мазкур китобда боғларимиз, полиз ва боғчаларимиз, қолаверса,

Дастурхонимиздаги шифобахш неъматлар

«Оқшом» муаллифининг китоби

тоғу далаларимизда етиштириладиган ҳамда табиий ҳолда учрайдиган неъматларнинг шифобахш хислатлари борасида ҳам қизиқарли маълумотлар келтирилади. Китобда аксарият кишиларга таниш бўлган табиат эҳсонлари ҳақида сўз юритилар экан, бироқ ҳали шифобахшлик борасида сир-асноли маълумотларнинг ёритилиши инсон саломатлигини сақлашда катта аҳамият касб этажаклигини ҳам алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Китобнинг «Сабзавот ва резаворлар хосияти», «Сабзавот ва полиз неъматлари», «Резавор мевалар», «Зиравор ва ошкўклар» деб номланган бўлимларида анзур пиёзидан тортиб, қовоқ ва қариқизнинг хосиятларигача, қулупнай, маймунжон, помидор ва қорақантдан тортиб, арпабодиён, газанда, гулқоқи, долчин, кунжут, қўйингчи, диёримизда ўсадиган барча резавор мевалару зиравор ва ошкўкларнинг шифобахш хусусиятларидан огоҳ бўласиз. Унинг махсус бир боби шифобахш таомлар ҳақидаги қизиқарли маълумотларни келтиришга бағишланган. Бундан ташқари унда сабзавот ва резаворлар асосида шифобахш ва тотимли ичимликлар тайёрлаш хусусида ҳам сўз боради.

Маълумки, кундалик ҳаётимизда истеъмол қилинадиган сабзавот, резавор ва зираворлар каби беозор табиат намуналари жиддий хасталиклар давоси эканлигини барча ҳам билавермайди. Уларни ўз ўрнида, меъёрида истеъмол этиш қандай дардларга эм бўлар экан? Ана шу саволларга ҳам ушбу китобдан батафсил маълумотлар оласиз. Бундан ташқари китобчада лимонўт дейсизми, заъфарон, арпабодиён дейсизми, ерқалампир дейсизми, гулқоқи ёки чаканда дейсизми, хуллас, табиат бағрида ўсадиган ва етиладиган шифобахш резавор ва ошкўкларнинг қандай гуллаши-ю қандай мева тугишини тасвирловчи рангли суратлар ҳам берилганлиги айни муддао бўлган.

С. БОБОЕВ.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

СЕНТЯБРДА САЁҲАТГА ЧИҚАМИЗ

БОЛТИҚБУЙИ ЁКИ ҚАВҚАЗОРТИ, МОСКВА АТРОФИ ЁКИ ҚОРАДЕНГИЗ БУЙИГАЧА Ё БУЛМАСА УРТА ОСИЁНИНГ ҚАДИМИЙ ШАҲАРЛАРИГА БАРҚУТ МАВСУМИ —

СЕНТЯБРЬ ОЙИДА ЯЙРАБ САЁҲАТГА ЧИҚИШ МУМКИН

ЭЪТИБОРИНГИЗГА ҚУЙИДАГИ РАНГ-БАРАНГ САЙЁҲАТ ЙУНАЛИШЛАРИНИ ТАВСИЯ ЭТАМИЗ:

ДАВОМИЙЛИГИ 3 — 5 ҚУНЛИК ЙУЛЛАНМАЛАР:

ШАУЛЯЙ — 24-28 сентябрь кунлари, баҳоси — 244 сўм.

ШИЛЯЛИС — 1-7 сентябрь кунлари, баҳоси — 268 сўм.

ҚАУНАС — 10-14, 24-28 сентябрь кунлари, баҳоси — 231 сўм.

ЮРБАРҚАС — 24-28 сентябрь кунлари, баҳоси — 246 сўм.

ВОЛГОГРАД — 14-16 сентябрь кунлари, баҳоси — 154 сўм.

ВОЛГОГРАД —9-13 сентябрь кунлари, баҳоси — 180 сўм.

РИГА —27 сентябрь-1 октябрь кунлари, баҳоси — 250 сўм.

ИГНАЛИНА — 3-7, 10-14 сентябрь кунлари баҳоси — 229 сўм.

ИВАНО-ФРАНКОВСҚ —10-14 сентябрь кунлари, баҳоси — 229 сўм.

ДУШАНБЕ — 14-16, 21-23 сентябрь кунлари, баҳоси —88 сўм.

РИГА —5-9, 19-23, 26-30 сентябрь кунлари, баҳоси — 262 сўм.

МОЛОДЕЧНО (Минск) — 24-28 сентябрь кунлари, баҳоси —240 сўм.

ЛИЕПАЯ (денгизда) — 10-14 сентябрь кунлари, баҳоси —256 сўм.

ПАНЕВЕЖИС — 14-18 сентябрь кунлари, баҳоси —268 сўм.

ҚИЕВ — 29 сентябрь-3 октябрь кунлари, баҳоси — 275 сўм.

АЛИТУС — 24-28 сентябрь кунлари, баҳоси — 235 сўм.

ҚАЛИНИНГРАД (Москва) — 7-11 сентябрь кунлари, баҳоси —210 сўм.

ҚРАСНОГОРСҚ (Москва вилояти) — 1-5 сентябрь кунлари, баҳоси 212 сўм.

ҚИНГИСЕПП — 3-7 сентябрь кунлари, баҳоси — 239 сўм.

ҚИШИНЕВ — 23-27 сентябрь кунлари, баҳоси — 254 сўм.

УРГАНЧ (Хива) —7-9 сентябрь кунлари, баҳоси — 92 сўм.

ГОМЕЛЬ (2 кун) — Қиев (2 кун) — 23-28 сентябрь кунлари, баҳоси 300 сўм.

БРЕСТ-ГОМЕЛЬ — 23-28 сентябрь кунлари, баҳоси — 299 сўм.

ОДИНЦОВО (Москва вилояти) —4-8 сентябрь кунлари, баҳоси —214 сўм.

РОСТОВ-ЯРОСЛАВЛЬ —2-6 сентябрь кунлари, баҳоси — 260 сўм.

ЕРЕВАН — 14-18, 21-25 сентябрь кунлари, баҳоси —209.

ДАВОМИЙЛИГИ 10, 15 ВА 20 ҚУНЛИК ЙУЛЛАНМАЛАР

БОРЖОМИ — 2-22 сентябрь кунлари, баҳоси — 330 сўм.

ВИЛЬНЮС-ҚЛАЙПЕДА —17-26 сентябрь кунлари, баҳоси — 331 сўм.

ВИЛЬНЮС-ПАЛАНГА — 28 сентябрь-7 октябрь кунлари, баҳоси — 328 сўм.

АДЛЕР — 29 сентябрь-19 октябрь кунлари, баҳоси —397 сўм.

ВЕНТСПИЛС-СИГУЛДА-ТАРТУ —1-17 сентябрь кунлари, баҳоси —429 сўм.

МУҚАЧЕВО, саёҳатчилар комплекси — 7-16 сентябрь кунлари,баҳоси — 294 сўм.

СОЧИ — 23 сентябрь-13 октябрь кунлари, баҳоси 370 сўм.

ҚАЛИНИНГРАД-ҚАУНАС — 24 сентябрь-3 октябрь кунлари, баҳоси — 327 сўм.

ГУДАУТА — 29 сентябрь-19 октябрь кунлари, баҳоси — 373 сўм.

МАРИУПОЛЬ (денгизда) — 5-20 сентябрь кунлари, баҳоси — 337 сўм.

ПЯТИГОРСҚ — 8-27 сентябрь кунлари, баҳоси — 319 сўм.

СОЧИ-ДАГОМИС — 13-23 сентябрь, 24 сентябрь-4 октябрь кунлари, баҳоси — 257 сўм.

РИГА-ҚАУНАС — 16-25 сентябрь кунлари, баҳоси — 334 сўм.

САРАТОВ. «Словакия» меҳмонхонаси — 7-21 сентябрь кунлари, баҳоси — 284 сўм.

ВИЛЬНЮС-МИНСҚ — 8-17 сентябрь кунлари, баҳоси — 342 сўм.

ЛАЗАРЕВСҚОЕ (Сочи) — 23 сентябрь-13 октябрь кунлари, баҳоси 352 сўм.

ОРГЕВ «ЛЕСНАЯ» саёҳатчилар базаси — 18 сентябрь-2 октябрь кунлари, баҳоси 327 сўм.

ВИЛЬНЮС-ҚЛАЙПЕДА — 10-19 сентябрь кунлари, баҳоси — 337 сўм.

СУХУМИ (денгизда) — 21 сентябрь-10 октябрь кунлари, баҳоси — 297 сўм.

ҚЛАЙПЕДА — 9-18 сентябрь кунлари, баҳоси — 308 сўм.

НОВОМОСҚОВСҚ — 1-15 сентябрь кунлари, баҳоси — 284 сўм.

СТАВРОПОЛЬ-ПЯТИГОРСҚ — 14-28 сентябрь кунлари, баҳоси — 284 сўм.

ВИЛЬНЮС-ҚАУНАС-РИГА — 29 сентябрь-10 октябрь кунлари, баҳоси — 389 сўм.

ҚАЛИНИНГРАД-РИГА — 15-26 сентябрь кунлари, баҳоси — 361 сўм.

ҚАЛИНИНГРАД-ПАНЕВЕЖИС — 3-15 сентябрь кунлари, баҳоси — 375 сўм.

СУХУМИ — 2-21 сентябрь кунлари, баҳоси — 297 сўм.

БЕРДЯНСҚ — 4-18, 20 сентябрь-3 октябрь кунлари, баҳоси — 340 сўм.

ДАМ ОЛИШ ҚУНИ ЙУНАЛИШЛАРИ БУЙЛАБ

НАМАНГАН — 7-9, 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1500 сўм.

ҚЎҚОН-ҲАМЗАОБОД —21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1665 сўм.

ФАРҒОНА-ҲАМЗАОБОД — 7-9, 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1628 сўм.

ФРУНЗЕ — 7-9, 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 2183 сўм.

ТАЛАС — 7-9, 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1500 сўм.

ШАҲРИСАБЗ — 7-9, 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1665 сўм.

ЖАМБУЛ — 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1740 сўм.

ҚОНИБОДОМ-ИСФАРА-ЛЕНИНОБОД — 7-9, 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1560 сўм.

ТУРҚИСТОН-ҚЕНТОВ — 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1850 сўм.

ОЛМАОТА — 13-17, 27 сентябрь-1 октябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 3120 сўм.

САМАРҚАНД-НАВОИЙ-БУХОРО — 7-9, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1800 сўм.

ЎРАТЕПА-ЛЕНИНОБОД — 7-9, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси -- 1739 сўм.

ЧИМҚЕНТ атрофи-САМАРҚАНД — 7-9, 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1500 сўм.

«ЧИМЁН» саёҳатчилар базаси — 7-9, 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1050 сўм.

«ФАРҲОД» САЁҲАТЧИЛАР БАЗАСИ — 7-9 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1020 сўм.

ЛЕНИНОБОД — 8-9, 15-16, 22-23, 29-30 кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 960 сўм.

«ҚУМУШҚОН» САЁҲАТЧИЛАР БАЗАСИ — 15-16, 22-23, 29-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 780 сўм.

САМАРҚАНД-БУХОРО, «САМАРҚАНД» САЁҲАТЧИЛАР БАЗАСИ — 21-23 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 1800 сўм.

«ЯНГИОБОД» САЁҲАТЧИЛАР БАЗАСИ — 14-16, 21-23, 28-30 сентябрь кунлари. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 990 сўм.

САМАРҚАНД-БУХОРО — буюртмалар бўйича исталган кунларга. Бир гуруҳ учун йўлланма баҳоси — 2146 сўм; бир киши учун 58 сўм.

САМАРҚАНД («Интурист» автобусларида) — буюртмалар бўйича исталган кунларга. Бир гуруҳ учун йўлланмалар баҳоси — 1073 сўм. Бир киши учун — 29 сўм.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700011, Тошкент шаҳри, 11, Навоий кўчаси, 69 «А» уй, («Пахтакор» метро станцияси, телефон 44-12-96).

«Тошкент-сайёҳ» шаҳар ишлаб чиқариш бирлашмаси.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

С. М. ҚИРОВ НОМЛИ УШ УЗБЕҚ МУСИҚАЛИ ДРАМА ТЕАТРИНИНГ

60 ЙИЛЛИК ҲИСОБОТ ГАСТРОЛЛАРИ

(Муқимий номли театр биносида)

1 сентябрда РАВШАН ВА ЗУЛХУМОР (мусиқали драма) **К. Яшин, Т. Жалилов.**

2 сентябрда СЎҒДИЁНА (тарихий фожиа) **Я. Илёсов, У. Олимжонов.**

3 сентябрда МАНАСНИНГ ЎҒЛИ СЕМЕТЕЙ (мусиқий эпик драма) **Ж. Содиқов.**

4 сентябрда ЖАННАТГА ЙУЛ (драма) **А. Орипов.**

5 сентябрда АДОЛАТ (мусиқали драма) **З. Шокиров, И. Акром.**

6 сентябрда КАТТА КОНЦЕРТ.

4-5-6 сентябрь соат 14.00 да ЁРИЛ ТОШ (мусиқали эртак) **Ш. Саъдулла, З. Шокиров.**

СПЕКТАКЛЬ ВА КОНЦЕРТЛАРДА ҚАТНАШАДИЛАР:

Қирғизистон ССР халқ артистлари: Турсунхон СОЛИЕВА, Ойтожи ШОБДОНОВА, Неъматжон НЕЪМАТОВ, Толибжон БАДИНОВ;

Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Жамила БУТАБОЕВА, Расул УРАЙИМЖОНОВ, Бозорбой ЙУЛДОШЕВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Шавкат ДАДАЖОНОВ.

Солистлар: Дилором СОИПОВА, Мавлуда АБДУЖАББОРОВА, Сомида ХОЛМЕТОВА, Маматкарим СОИПОВ, Ҳамидулла МАТХОЛИҚОВ, Абдулазиз УСМОНОВ.

Спектакллар соат 19.30 да бошланади.

КАССА 10.00 ДАН ОЧИҚ.

Жамоа бўлиб келиш учун аризалар қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Махсус қурилиш-монтаж ишлари вазирлигининг

«ЎЗБЕКЛИФТМОНТАЖ» ИХТИСОСЛАШГАН МОНТАЖ БОШҚАРМАСИ ВА ЎҚУВ МАРКАЗИ

ЭЛЕКТР КУТАРГИЧЛАР, ЛИФТЛАР МОНТАЖЧИСИ ИХТИСОСИ БУЙИЧА ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ ЎҚИШ МУДДАТИ — 4 ОЙ.

Ҳарбий хизматдан заҳирага бўшатилган, 30 ёшгача бўлган шахслар имтиҳонларсиз қабул қилинадилар.

Ўқиш даврида ўқувчиларга ҳар ойда 100 сўм миқдорида стипендия тўланади

МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТЎЛГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Электр кўтаргичлар монтажчиларининг ўртача ойлик иш ҳақи 250—300 сўм.

Курсларга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: паспорт — Тошкент шаҳрида қайд қилинган бўлиши керак, ҳарбий гувоҳнома, ўрта маълумот ҳақидаги гувоҳнома, меҳнат дафтарчаси, 3Х4 см. ҳажмдаги 2 та фотосурат.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Куйбишев райони, Фрунзе кўчаси, 6-уй.

Телефонлар: 33-49-04, 33-78-87.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДУСТЛИГИ САРОЙИДА

14-15 СЕНТЯБРЬ КУНЛАРИ

«КУЛГИ ВА ҚУШИҚ ҲАМИША ҲАМРОҲ»

мавзуида

КУЛГИ ВА ҚЎШИҚ КЕЧАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Қўқондан машҳур қизиқчилар, аскиячи ва Жумҳурият қизиқчилар кўрик-беллашувининг совриндорлари —

МУҲИДДИН ДАРВЕШОВ

ЖЎРАХОН ПУЛАТОВ, АКРОМЖОН АНВАРОВ, МУҲАББАТХОН ТОШПУЛАТОВА.

Аскиячилардан: Йўлдошхон НОСИРОВ, Неъматжон ТОШМАТОВ, Ғиёсиддин АБДУРАҲМОНОВ, Абулқосим ТУЙЧИЕВ.

Қўшиқларни: Марьям ТАНГРИБЕРДИЕВА, Муҳаммад АБДУЛЛАЕВ, Шокиржон ЮСУПОВ ва бошқалар ижро этади.

Концерт режиссёри — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист А. РАҲИМОВ.

Концерт 14-15 сентябрь кунлари кундуз соат 16.00 да ва кеч соат 19.00 да бошланади.

Чипталар сотилмоқда.

КИНО

28 АВГУСТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Чайка — «ҚИРОЛ ЕНСНИНГ КУНДАЛИГИ» (тоқ соатларда).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «МИССИСИПИ АЛАНГА ИЧИДА» (18.30, 21.00).

Қозоғистон — «БОЛАГИНАМ» (17, 18, 20.00).

К. Ёрматов номли — «ШУНДАЙ КУН КЕЛАДИ» (тоқ соатларда).

Восток — «ЁЛҒОН ҚАСАМ» (18.30, 21.45).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «САМОДАГИ ТЎҚНАШУВ» (тоқ соатларда).

Фестиваль (ёзги) — «ТАҚДИР ЭРКАТОЙИ» (21.00).

Хива (ёзги) — «БЕМАВРИД КЕЛГАН ДЎСТ» (21.00).

29 АВГУСТДА

Чайка — «ҚИРОЛ ЕНСНИНГ КУНДАЛИГИ» (тоқ соатларда).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «МИССИСИПИ АЛАНГА ИЧИДА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Қозоғистон — «БОЛАГИНАМ» (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20.00).

К. Ёрматов номли — «ШУНДАЙ КУН КЕЛАДИ» (тоқ соатларда).

Восток — «ЁЛҒОН ҚАСАМ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.45).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «САМОДАГИ ТЎҚНАШУВ» (тоқ соатларда).

Фестиваль (ёзги) — «ТАҚДИР ЭРКАТОЙИ» (21.00).

Хива (ёзги) — «БЕМАВРИД КЕЛГАН ДЎСТ» (21.00).

ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон кино-видеохаваскорлар жамияти

180 ва 240 дақиқа давом этадиган «Джи-ви-си» хориж видеокассеталарини пул ўтказиш йўли билан етказиб беришга

ШАРТНОМА ТУЗАДИ

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри, Киров кўчаси, 24-уй. Билимлар уйи, 3-хона. Телефонлар; 56-77-57 (соат 10 дан 18.00 гача қўнғироқ қилинсин), 22-25-75 (23.00 гача қўнғироқ қилинсин).

АЗИЗ ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТ МЕҲМОНЛАРИ!

31 АВГУСТ ВА 1 СЕНТЯБРДА

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ ПАВИЛЬОНИДА

«ҚОВУН САЙЛИ»

жумҳурият полизчиларининг кўрик-танлови ўтказилади.

Кўрик-танлов экология нуқтаи назаридан соф полиз маҳсулотлари етиштириш борасидаги илғор тажрибани тарқатиш мақсадида ташкил этилди.

1 СЕНТЯБРДА — полиз маҳсулотларининг савдо ярмаркаси ўтказилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, 84-алоқа бўлими, Энгельс кўчаси, 107-уй.

Тошкент шаҳридаги 14-ўрта ҳунар-техника билим юрти томонидан **Қурбонов Ғофур Маматқулович** номига берилган 034619 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

140.390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690. Д — 2201.
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.